Univerzita Karlova v Praze

Filozofická fakulta

Ústav translatologie

Filologie – Translatologie

Mgr. Alena Fry

Recepční proměny Edgara Allana Poea v rukou jeho českých překladatelů a vykladačů

Edgar Allan Poe in Czech Reception: Translation and Interpretation History

Teze disertační práce

Vedoucí práce: PhDr. Eva Kalivodová, PhD.

2014

Obsah

1 Cíle a východiska 3

2 Struktura a výsledky 5

2.1 Počátky české recepce 5

2.2 Poeovský ohlas v širším dekadentním okruhu 7

2.3 Vrcholící překladová interpretace ve dvacátých letech 10

2.4 Poe klasikem: léta 1948 – 1989 12

2.5 Závěrečný výhled do období po roce 1989 14

3 Seznam použité literatury 15

1 Cíle a východiska

Disertační práce se zabývá historií české recepce Edgara Allana Poea a pokrývá období od poloviny 19. století, kdy k nám byl prostřednictvím překladů uveden poprvé, až do současnosti. Jejím cílem je vysledovat, jaký obraz amerického autora vyvstával z rozmanitých edičních počinů, interpretačních přístupů a klíčových překladů, jak se tento obraz v průběhu času proměňoval a jaké faktory – ať už kulturně-společenské, literární, nebo čistě individuální povahy – za těmito recepčními transformacemi stály. Výklad přitom pojímáme jako svého druhu příběh, a to nikoli pouze jako příběh E. A. Poea v české kultuře, ale především jako příběh či ještě lépe řadu dílčích příběhů jeho vykladačů a překladatelů, kteří v určitém životním okamžiku zasedli nad jeho dílem ke stolu, aby je zprostředkovali čtenářům a mnohdy z něj i vyvodili impulzy pro vlastní samostatné uvažování nad estetickými, literárními i filozofickými otázkami, které pro ně v dané chvíli byly důležité či až zásadní. Práce je tak zamýšlena jako příspěvek k poznání dějin českého literárního překladu a mezikulturních souvislostí české literatury.

Dle našich zjištění nebylo dané téma v odborné literatuře dosud do hloubky pojednáno. K dispozici jsou dílčí studie a články, soustředěné nicméně téměř výhradně na přebásnění slavného „Havrana“.[1] Jako hlavní zdroj bibliografických informací především o převodech vydaných knižně nám pro období do roku 1997 posloužila *Bibliografie americké literatury v českých překladech*;[2] pro období následující jsme se opírali pouze o *Online katalog Národní knihovny ČR.* Údaje nejen o překladech, ale také o recenzích a interpretacích publikovaných v periodickém tisku jsme čerpali z relevantních tištěných či elektronických bibliografických soupisů a databází spravovaných Národní knihovnou ČR či Ústavem pro českou literaturu Akademie věd.[3] I když tyto soupisy – zvláště pro období 19. století – nejsou ani zdaleka kompletní, lze si na jejich základě vytvořit dostatečně výmluvnou představu o tom, jak byl Poe u nás v uplynulém více než půldruhém století v tisku reflektován.

Inspiraci pro svůj badatelský přístup jsme hledali v prvé řadě u těch směrů literárněhistorického uvažování, které se zaměřují na problematiku „života“ literárních děl v kontextu situací, v nichž tato bezprostředně vznikají, i těch, v nichž jsou kdykoli později

[1] Srov. především známou „havranovskou“ studii Aloise Bejblíka v publikaci *Havran: Šestnáct českých překladů* (BEJBLÍK, České překlady Havrana, 1985). Viz též informativní článek o některých z klíčových momentů české poeovské recepce od M. ARBEITA (Poe in the Czech Republic, 1999).

[22] ARBEIT – VACCA, 2000.

[3] Jejich výčet uvádíme v Seznamu použité literatury v oddíle Zdroje bibliografických informací.

nově čtena a interpretována. Překlad přitom můžeme nepochybně považovat za jednu z forem interpretace textu. Zvláště podnětná pro nás byla studie Felixe Vodičky o ohlasu Nerudova díla na pozadí proměn aktuální české umělecké tradice.[4] Impulzy nám dodala rovněž stať Hanse Roberta Jausse „Dějiny literatury jako výzva literární vědě“[5] zvláště důrazem na studium literárního dění za pomoci takzvaných „synchronních řezů“ napříč jednotlivými okamžiky literárního vývoje, které umožní zkoumat díla nově vzniklá i starší, ale vnímaná jako aktuální (či nikoli) vzhledem k „horizontu očekávání“ čtenářů v tom kterém okamžiku. Názorný příklad, jak je možné aplikovat takovýto přístup na poli dějin překladu, nám dodala monografie Evy Kalivodové *Browningová nebo Klášterský? Krásnohorská nebo Byron?*,[6] zejména její druhá kapitola, zaměřená na českou recepci díla E. B. Browningové.

Přímo na poli translatologie jsme se pak inspirovali přístupem představitele takzvané manipulační školy překladu André Lefevera, který na překlady rovněž nahlíží z hlediska jejich fungování v konkrétní dějinné situaci cílové kultury a toho, jak se v nich záměrně či neúmyslně, vždy ale nevyhnutelně odráží dobová ideologie i poetika v širokém slova smyslu. Předmětem jeho zájmu jsou přitom vedle překladů i další formy „přepisu“ („rewriting“) původního díla jako literární historie, slovníky či kritiky, neboť teprve všechny tyto texty ve svém úhrnu vytvářejí představu o autorovi v cílové kultuře.[7]

Nejinak je tomu i v rámci české poeovské recepce, zvlášť vezmeme-li v úvahu, jak silně se i v ní od samého počátku projevuje neodlučitelnost Poeova obrazu jako autora a jako člověka – onen poeovský „mýtus“, k jehož vytvoření značnou měrou přispěl sám Poe a který zásluhou pozdějších vykladačů, interpretujících jeho dílo na pozadí jeho životních osudů, přetrvává dodnes. V disertační práci jsme proto k překladům samotným přistupovali jen jako k jedněm z mnoha dalších možných interpretací a podrobnější translatologické analýzy začleňovali pouze tehdy, když dané převody právě svou podobou prokazatelně a hluboce zapůsobily v dobovém literárním kontextu, případně podnítily i k obecnějším diskusím o překladatelských metodách, jako tomu bylo zvláště u přebásnění J. Vrchlického a V. Nezvala. Alespoň v hlavních rysech jsme ale také usilovali představit některé další dobově významnější překladatelské počiny nejen na poli poezie, ale i prózy, spíše však jen jako podnět k budoucímu důkladnějšímu rozboru.

---

[4] VODIČKA, Konkretizace literárního díla: Problematika ohlasu Nerudova díla, 1941/1998.
[5] JAUSS, 1967/2001.
[6] KALIVODOVÁ, 2010.
[7] Srov. zejména LEFEVERE, *Translation, Rewriting and the Manipulation of Literary Fame*, 1992.

2 Struktura a výsledky

Úvodní kapitola práce stanovuje badatelský cíl, seznamuje s teoretickými východisky, nastiňuje strukturu a upozorňuje na okolnosti vzniku poeovského „mýtu“ i nutnost jeho zohlednění při našem studiu. Zbývajících pět kapitol práce je řazeno chronologicky a snaží se podat co možná ucelenou představu o recepčních obdobích vyznačujících se konkrétními společnými rysy. Druhá kapitola se tak zaměřuje na období od 50. do počátku 90. let 19. století, kdy výklady a překlady vycházely především v periodikách, a končí prvními knižními výbory z Poeovy poezie i prózy. Třetí kapitola se primárně soustředí na intenzivní ohlas autorovy tvorby v okruhu literátů spjatých na přelomu století s dekadentní estetikou a těžiště čtvrté kapitoly tvoří neméně překladatelsky i jinak interpretačně plodné období na sklonku 20. let. Pátá kapitola pokrývá celé čtyřicetiletí komunistického režimu. Zjištění plynoucí z našeho bádání podrobně komentujeme v závěru každé z kapitol. Vzhledem k tomu, jak složitá a věcně bohatá se sledovaná problematika ukázala být, upustili jsme v šesté kapitole od pokusu shrnout naše poznatky na několika málo stránkách a pojali ji jako výhled do období po roce 1989, usilující o podchycení hlavních trendů ve vydávání Poeova díla v obnovených podmínkách tržní ekonomiky.

2.1 Počátky české recepce

Český příběh E. A. Poea jsme otevřeli pojednáním o prvním autorově životopisném medailonu a šesti překladech z jeho poezie, které roku 1856 v *Lumíru* uveřejnil Edmund Břetislav Kaizl.[8] Informovali jsme i o dalších dostupných výkladech či spíše drobných příležitostných úvahách publikovaných do počátku 90. let, zejména o Poeově heslu v Riegrově *Slovníku naučném*,[9] o portrétu Poea – básníka, jak jej v přehledové stati k stému výročí vzniku Spojených států načrtl Josef Václav Sládek,[10] a o pasáži o Poeovi v nekrologu H. W. Longfellowa z pera Václava Emanuela Mourka.[11] Podrobně jsme pak analyzovali zásadní studii Jakuba Arbesa z roku 1871.[12] Dále jsme obecně charakterizovali první známé prozaické překlady, včetně pionýrských převodů dvou povídek od Františka

[8] KAIZL, Edgar Allan Poe: Básník severoamerický, 1856.
[9] RIEGER - MALÝ, *Slovník naučný*, Díl šestý, 1867, s. 504-505.
[10] SLÁDEK, První století severoamerické republiky, 1876.
[11] MOUREK, Henry Wadsworth Longfellow, 1882.
[12] ARBES, Poe a jeho báseň „Havran“, 1871.

Šebka z roku 1853[13] a tří útlých knižních výborů v překladech Vácslava Černého z roku 1894.[14] Závěr kapitoly jsme věnovali překladatelské soutěži o nejlepší českou verzi básně „Eldorado“ z roku 1890 a především úvaze nad Vrchlického překladovým výborem *Havran a jiné básně* z téhož roku.[15]

Z výzkumu počátků české recepce vyplynula důležitá zprostředkující úloha německé kultury. Vzhledem k tomu, že hlavním interpretačním zdrojem pro autorovy vykladače byl nechvalně proslulý „Memoár“ R. W. Griswolda, utvářel se Poeův český obraz na samém počátku nutně odlišně než v Polsku či Rusku, kde prvotní impulzy recepci dodala francouzská baudelairovská interpretace. Závislost na Griswoldovi se projevovala už tím, že těžiště všech klíčových českých výkladů do 90. let tvořily životopisné informace, zatímco vlastní charakteristika díla zabírala výrazně menší část. Poeova údajně komplikovaná osobnost jako by vykladače zároveň přímo nutila, aby k němu jako k člověku zaujali vyhraněné, subjektivní stanovisko. Z podstaty věci vyplývá, že se přitom dělili do dvou táborů: jedni jej z konzervativních pozic odsuzovali (autor hesla ve *Slovníku naučném,* Mourek), druzí se jej naopak snažili z prostých sympatií či na základě osobní nebo autorské spřízněnosti obhajovat (Kaizl, Arbes).

Interpretace Poea – autora zůstávaly jen povrchní a shodovaly se v tom, že byl bezesporu nadaný a originální, zároveň ale jakýsi solitér, výlučný, nesnadno uchopitelný a zařaditelný. S přihlédnutím k osobnímu životu i tematice děl byl jednomyslně označován za temného romantika. S výjimkou Arbesa jej všichni vykladači nahlíželi především jako básníka a až v druhé řadě jako prozaika. Formální vytříbenosti a hudebnosti jeho veršů si cenili například Sládek a Mourek, zároveň ale oba – podobně jako autor hesla ve *Slovníku naučném* – pociťovali rozpaky nad jejich domněle „příšerným“ či „nezdravě senzačním“ obsahem, který byl v rozporu s jejich vlastním pojetím literatury.

Bez ohledu na to, jak rezervovaně se případně stavěli i k Poeově próze, se všichni shodovali, že Poe vynikal vypravěčským nadáním i velikou fantazií, byť mnohdy nahlíženou jako „chorou“. Obě tyto kvality se velmi dobře uplatňují zejména v Poeových hororových a detektivních příbězích, jež jako by představovaly vůbec jediné linie jeho prozaického díla jak pro naprostou většinu vykladačů, tak i pro překladatele, o nichž máme ve sledovaném období povědomí. Nejen výběr povídek k překladu a kontext, v němž

[13] POE, Zlatý chrobák, 1853a; Několik slov s mumií, 1853b.
[14] POE, *Zlatý chrobák a jiné novely*, 1894a; *Pád domu Usherových a jiné novely*, 1894b; *Vraždy v ulici Morgue. Studně a kyvadlo*, 1894c.
[15] Poe, *Havran a jiné básně*, [1890a].

vycházely, ale i samotná podoba, již jim překladatelé vtiskli (či snad převzali z druhé ruky z německých předloh), dokazují, že Poeova próza byla prezentována výlučně jako zábavné a napínavé čtivo. O to víc na tomto pozadí vyniká recepce Jakuba Arbesa, který ve své studii nejenže reflektoval Poeovu vědeckou fantastiku i humor a ironii v jeho literárních kritikách, ale navíc v povídkách jako první u nás ocenil i psychologický ponor. Stejně tak průkopnický byl jeho zájem o Poea – teoretika umělecké tvorby, který na tvůrce romanet očividně zapůsobil důrazem na původnost i autorskou kázeň. V této souvislosti nemůžeme samozřejmě opomenout, jak tvořivě Arbes Poeovy teoretické i prozaické podněty uplatnil a rozvinul i ve vlastním díle.

Konečně o přebásnění Poeovy poezie se vedle Kaizla, u jehož překladů jsme vyzdvihli hlavně jejich ambicióznost, pokusily i obě velké překladatelské osobnosti ruchovsko-lumírovské generace. Zatímco Sládek tak učinil jen okrajově, Vrchlický do češtiny převedl přes polovinu Poeova básnického díla. V soutěži o nejlepší podání „Eldorada“ se se Sládkem střetli jako konkurenti (Sládek se umístil druhý, Vrchlický jedenáctý), jako kolegové na poli překladu nicméně své verze básně pro Vrchlického výbor sloučili v jedinou. Ukázali jsme si, že Vrchlický měl povědomí o baudelairovské recepci Poea a sám jej také četl v kontextu francouzských dekadentů a symbolistů. V jeho převodu nejen „Havrana“ jsme konstatovali některé typicky lumírovské překladatelské principy a soustředěné úsilí o zprostředkování Poeovy formální virtuozity. Analýza výběru ukázek zahrnutých do svazku a jejich uspořádání ale také naznačila, že americký básník Vrchlického v jeho tehdejší autorské i osobní situaci oslovil nejspíš i na rovině jaksi filozofické, tím, jak ve verších hledal odpověď na otázky lidského bytí i nebytí i výraz pro pocity životní nejistoty a touhy po nalezení opěrného bodu.

2.2 Poeovský ohlas v širším dekadentním okruhu

Ve třetí kapitole jsme se soustředili především na polemiku Jiřího Karáska s Vrchlického přebásněním „Havrana“, publikovanou roku 1895,[16] a na překladatelskou osobnost Jiřího Živného, který v letech 1902 až 1918 vydal v nakladatelstvích Huga Kosterky a Kamily Neumannové pět svazků Poeových próz a výbor z jeho esejistiky.[17] Podrobně jsme rozebrali i recenzní ohlasy na tyto počiny, naopak spíše okrajově jsme se

[16] KARÁSEK, K otázce, jak překládati, 1895a.

[17] POE, *Dobrodružství Arthura Gordona Pyma*, [1902]; *Berenice a jiné povídky*, [1903a]; *Bezpříkladné dobrodružství Hanse Pfalla*, 1908; *Démon perversity*, 1909a; *Stín: Essaye*, 1916; *Odcizený dopis. Zlatý chrobák. Von Kempelen a jeho objev. Mystifikace*, 1918d.

dotkli básnických převodů Karla Dostála-Lutinova,[18] Emanuela Lešehrada[19] a Arnošta Procházky,[20] které v různých ohledech souzněly s dekadentní překladatelskou teorií.

Jak naše zkoumání ukázalo, nalezla Poeova tvorba mezi literáty jevícími spřízněnost s dekadentní estetikou – ať již byli přímo příslušníky družiny *Moderní revue*, nebo s ní jen sdíleli některá východiska – skutečně silnou rezonanci. I když autoři v kapitole pojednaní byli podobně jako Vrchlický obeznámeni s Poeovou francouzskou recepcí, je zřejmé, že i oni jeho dílo reflektovali především ve vlastním tvůrčím kontextu. Obzvláště výrazně na ně přitom zapůsobily Poeovy literárněteoretické úvahy.

Jiří Karásek se mohl plně ztotožnit s Poeovým přesvědčením o autonomní funkci umění, oproštěného od didaktických cílů, i s jeho požadavkem autorské individuálnosti a s ní související novosti a původnosti, jak je Poe vyslovil ve „Filosofii básnické skladby“. Její znalost Karásek přímo promítl do kritiky Vrchlického „Havrana“, v některých ohledech sice nevyvážené, nicméně významné již tím, že v ní své hodnocení na rozdíl od jiných recenzentů podkládal skutečnou analýzou textu a pokusil se jí též podnítit diskusi o překladatelských metodách. Žádné zásadní nové přebásnění Poeových veršů ovšem ve sledovaném období nevzniklo. Karla Dostála-Lutinova svedlo nadměrné lpění na zachování zvukové stránky refrénu v „Havranovi“ očividně na scestí. Arnošt Procházka sice projevil smysl pro individuální stylistické kvality předlohy, jeho překlady zůstaly ale omezeny na pouhé tři ukázky. Emanuel Lešehrad patrně plánoval celé souborné vydání Poeových básní, i on ale zůstal jen u nesoustavných, byť třeba poměrně úspěšných pokusů a přání (odmyslíme-li si ovšem jeho zřejmě nikdy nerealizovaný „okultní“ překlad „Havrana“).

Překlady „Filosofie básnické skladby“ a vybraných Poeových marginálií o procesu tvorby, pramenech umělecké obraznosti, podstatě estetického účinku a roli literární kritiky dokládají, že podobně jako Karásek četl Poea – teoretika i Jiří Živný. Ten navíc svými tematicky vyhraněnými překladovými svazky usiloval představit Poea také jako novelistu, a dokonce i filozofa, který si troufá ponořit se k záhadám lidské duše, vypravit se do neznámých končin země i stoupat k tajemstvím vesmíru. Živného věrná překladatelská metoda odrážela respekt k autorovu slovu, nezohledňovala však vždy plně odlišnosti obou jazykových systémů, a nemohla tak z dnešního pohledu vtisknout překladu jedinečnost původního stylu, na niž dekadenti kladli takový důraz.

---

[18] POE, Havran, 1918b.
[19] POE, Koloseum. Annabel Lee. Eldorado, 1931b.
[20] POE, Červ Dobyvatel. Očarovaný zámek. Někomu v ráji, 1919a.

Stranou pozornosti v našem výkladu zůstalo, nakolik snad Poe přímo inspiroval rovněž původní tvorbu autorů z širšího dekadentního okruhu, zda si od něj vypůjčili i konkrétní motivy. Přirozeně je nicméně v jeho beletristické tvorbě zaujaly ty práce, které měly blízko k jejich vlastní „zešeřelé“ tematice a estetice a zájmu o tajemná zákoutí duše, jak vyplynulo například z recenzí Živného překladů od Miloše Martena[21] či Jeana Rowalského.[22] Připomenout si v této souvislosti zaslouží – též jako podnět k dalšímu literárněhistorickému studiu – výrazně dekadentně laděná recepce mladého Karla Čapka.[23] Z hlediska Čapkova vlastního tvůrčího vývoje je zajímavá i tím, jak negativně se v jejím rámci vymezil vůči Poeově vědecké fantastice, tedy žánru, který sám později nanejvýš plodně rozvíjel.

Recepci na přelomu století mimo dekadentní okruh jsme se věnovali jen okrajově. Ukázalo se nicméně, že jí v kontinuitě s předchozím obdobím dominoval zájem o Poeovy napínavé a temné příběhy, jak dokládal dobově asi nejsilnější ohlas výboru výhradně hororových a detektivních povídek *Podivuhodné historie* v překladu Antonína Starého z roku 1914.[24] V tomto konkrétním ohledu se širší recepce v zásadě stýkala s tou dekadentní; Živného snaha zprostředkovat čtenářům i Poeovu vědeckou fantastiku – a stejně tak i některé povídky lehčího, humorného rázu – sklidila mezi dekadentními i jinými kritiky přinejlepším jen vlažnou odezvu. Z článků k jubileu Poeova narození v periodikách pro širokou čtenářskou obec dále vyplynula pokračující fascinace jeho lidskou osobností; naproti tomu literáti stavějící na dekadentních východiscích se v interpretacích v prvé řadě soustředili na dílo samé, jeho výstavbu, umělecký záměr a působivost a až poté – pokud vůbec – i na osobu autora a jeho životní osudy. Z tohoto úhlu pohledu se jasně vysledovatelný dekadentní recepční proud, v jehož rámci byl Poe vnímán jako inspirátor k úvahám o podstatě i postupech literární tvorby, jeví jako relativně úzký a zdá se, že pro širší veřejnost zůstával Poe i nadále především tvůrcem mistrně napsaného, nicméně jen čistě vzrušujícího – mládeži až potenciálně nebezpečného – čtiva.

[21] MARTEN, Edgar Allan Poe: Dobrodružství Arthura Gordona Pyma, 1903.
[22] ROWALSKI, Z překladů moderní beletrie, 1910.
[23] ČAPEK, Edgar Allan Poe: Bezpříkladné dobrodružství Hanse Pfalla, 1908.
[24] POE, *Podivuhodné historie,* 1914.

2.3 Vrcholící překladová interpretace ve dvacátých letech

Ve čtvrté kapitole, pokrývající krátké, ale o to plodnější období let 1927 až 1930, jsme analyzovali souborné prozaické *Spisy Poeovy*,[25] jež byly kolektivním překladatelským dílem a vyšly s úvodní studií Františka Chudoby v nakladatelství Anny Bečkové, a porovnali je se zcela odlišně koncipovaným výborem *Dobrodružství A. G. Pyma a jiné povídky* v překladu Bohumila Štěpánka s předmluvou E. A. Saudka z nakladatelství Melantrich.[26] Rozebrali jsme také recepci Alberta Vyskočila, který překládal Poeovy literárněteoretické úvahy.[27] Nejvíce prostoru se nicméně dostalo výboru čtrnácti Poeových básní v podání Vítězslava Nezvala,[28] nahlíženému v kontextu jeho tehdejší vlastní poetistické tvorby, a recenznímu přijetí jeho překladů ve srovnání s přebásněním „Havrana“ od Otty Františka Bablera z roku 1930.[29]

Ediční počiny sklonku dvacátých let Poea vyrovnaně představily jako prozaika, básníka i teoretika. Také různorodé výkladové interpretace ukázaly, že jeho odkaz zůstával živý a byl opět z nových úhlů aktualizován. Vykladači do jisté míry navazovali na zahraniční poeovské bádání a jeho vývojové trendy (Chudoba se opíral o biografii G. Woodberryho, Saudek o psychoanalytické výklady), především však – podobně jako příslušníci dekadentní generace – Poea četli z hledisek konkrétní situace české literatury a vztahovali jej i k otázkám, které sami individuálně či skupinově řešili.

Zásluhou *Spisů Poeových* mohli čtenáři poprvé poznat celé Poeovo prozaické dílo, a jak je zřejmé z hojných ohlasů v tisku, zaznamenal tento počin velký úspěch. Zatímco Živného překlady Poeovy vědeckofantastické tvorby i jeho mystifikací byly dříve přijaty až nepříznivě, nyní recenzenti možnost utvořit si obrázek o tematické a žánrové šíři Poeovy prózy, jež se vyznačovala paralelami s dobovou domácí literární produkcí, uvítali s nadšením. František Chudoba ve velmi pochvalně přijaté předmluvě poskytl vskutku vědecké pojednání, jaké u nás zatím nebylo k dispozici. Zohlednil nejen vnitřní, ale i vnější vlivy, za nichž Poeovy texty vznikaly, a jejich autora vykreslil jako převážně racionálního teoretika a kritika a zdatného literárního řemeslníka, který nejvyšších estetických hodnot dosahoval v okamžicích, kdy nechával promlouvat i svou intuici.

---

[25] Soubor zahrnuje pět svazků: POE, *Zrádné srdce*, 1927a; *Dobrodružství A. G. Pyma*, 1927b; *Maska Červené Smrti*, 1927c; *Zánik domu Usherova*, 1927d; *Skokan*, 1927e.
[26] POE, 1929a.
[27] POE, *K podstatě básnictví: Literární essaye*, 1928b.
[28] POE, *E. A. Poe*, 1928a.
[29] POE, *Havran*, 1930b.

Otázka poměru racionální a iracionální stránky Poeovy osobnosti a tvorby stála v centru dobových úvah a diskusí; v kontextu vzpomínek na běsnění světové války a prožitku překotného technického vývoje se ostatně vztah obou složek v životě moderního člověka a společnosti jevil jako téma pro českou literaturu velmi aktuální. V jistém ohledu protichůdný pohled než Chudoba zastával E. A. Saudek. Ten Poea vylíčil jako člověka bytostně iracionálního, až duševně vyšinutého, který se k rozumu utíká v marné snaze postavit se temným silám v duši. Této interpretaci odpovídal i výběr textů ve svazku *Dobrodružství A. G. Pyma a jiné povídky*, který Poea v protikladu ke *Spisům* představoval opět jakožto autora výhradně hororově napínavých a detektivních příběhů.

Iracionální moment v Poeově tvorbě – ovšem v posunutém, spiritualizovaném smyslu – hluboce oslovil katolicky orientovaného Alberta Vyskočila. Příležitostné odkazy ke sféře transcendující rozumovou a smyslovou zkušenost v Poeových teoretických zamyšleních, jež překládal, mu posloužily jako odrazový můstek k tomu, aby v duchu svého náboženského přesvědčení rozvinul ve vlastních studiích úvahy o umění jako úsilí o postižení božské podstaty bytí.[30]

Konečně Vítězslava Nezvala, jak vyplynulo z jeho příležitostných zmínek a výkladů o americkém básníkovi,[31] zaujalo nejen Poeovo pojetí „čisté“ poezie a důraz, který kladl na promyšlené a umné zacházení s jazykovým materiálem, ale také jeho stránka iracionální, jak došla výrazu v Poeově obraznosti. Nezvalovo přebásnění obzvláště vynikalo přirozenou a konkrétní dikcí i eufonickými kvalitami a bylo jistě i ovlivněno fischerovskou teorií a praxí. Zároveň ale Nezval do překladu také silně promítl i vlastní autorský naturel a tvůrčí přístup, při němž přiznaně nechával značný prostor imaginaci a vlivu spojitých sémantických, lexikálních a zvukových asociací, a dopustil se mnohdy závažných smyslových posunů vůči originálu. Jeho poeovský výbor a „Havran“ zvláště se tak v dobovém tisku staly terčem protichůdných reakcí, které se neomezily pouze na hodnocení Nezvalovy verze, ale dotýkaly se i obecnějších otázek po přípustné míře překladatelova tvůrčího vkladu a volnosti překladu. Též díky Bablerovu převodu „Havrana“ se konec dvacátých let stal zároveň i dobou reflektování a vědomého rozvíjení či přebudovávání dosavadní české poeovské tradice, jak dokládají též nová zamyšlení nad staršími překlady J. Vrchlického a K. Dostála-Lutinova.

[30] Srov. VYSKOČIL, Básnický příklad sv. Františka z Assisi, 1924; Řád poesie a řád prósy, 1933; *Marginalia*, 1935.
[31] Srov. především NEZVAL, *Moderní básnické směry*, 1937/1964, s. 43-4.

2.4 Poe klasikem: léta 1948 – 1989

V páté kapitole jsme se zaměřili na výbory, které v období komunistického režimu vycházely mnohdy až ve stotisícových nákladech, a zkoumali mimo jiné, nakolik se v nich odrážely specifické politické, společenské a kulturní poměry. Na úvod jsme provedli kontrastní porovnání svazků *Dobrodružství Artura Gordona Pyma* z roku 1946[32] s doslovem Pavla Eisnera a *Neuvěřitelná dobrodružství* z roku 1949[33] s předmluvou Zdeňka Kirschnera, abychom si ukázali, jak radikálně se v poválečných letech proměnilo kulturní klima. Následně jsme podrobně rozebrali výbor *Zrádné srdce* z roku 1959,[34] který přinesl nové překlady poezie v podání Josefa Hiršala a prózy v podání Josefa Schwarze. Ty tvořily základ všech dalších výborů, o nichž jsme pojednali již jen v hlavních obrysech.

Jako asi nejvýmluvnější svědek doby se ukázal výbor *Poe aneb Údolí neklidu* z roku 1972[35] – nejvýmluvnější právě proto, že jeho spolutvůrci Josef Hiršal a Miroslav Holub byli za normalizace z politických důvodů oficiálně umlčeni, a museli tak ve svazku zůstat v anonymitě. Interpretačně otevřený charakter výboru zároveň ale jako by odrážel doznívající svobodnější atmosféru šedesátých let. Neméně působivé svědectví, tentokrát o ideologické zatíženosti prvních let režimu, přinesla zmíněná předmluva Zdeňka Kirschnera z roku 1949 i o dekádu pozdější doslov Františka Götze k výboru *Havran.*[36] Oba vykladači využili příležitosti k výpadům proti americké kapitalistické společnosti jako viníkovi Poeova finančního i duchovního strádání. Drobné úlitby podobného vyznění jsme objevili i v některých dalších výkladech, celkově ale slouží dobovým vykladačům ke cti, že ideologické cíle nestály v centru jejich zájmu.

Vysledovatelná v celém období byla spíše tendence k reflexi dosavadní interpretační historie a úsilí o nové postižení Poeova místa ve vývoji světového písemnictví. Toto zacílení charakterizovalo zvláště obě nejobšírnější pojednání, doslov Otakara Vočadla k výboru *Zrádné srdce* a doslov Martina Hilského ke svazku *Jáma a kyvadlo a jiné povídky* ve vydáních z let 1975[37] a 1978, ale bylo patrné i napříč dalšími výklady. Vočadlo a Hilský se kriticky stavěli k psychoanalytickým rozborům i k baudelairovskému pojetí „prokletého básníka“. Na poli poezie se tak vedle zřetele k Poeovu inspirativnímu vlivu na následující generace projevovala snaha poukázat rovněž

[32] POE, 1946.
[33] POE, 1949.
[34] POE, 1959d.
[35] POE, 1972b.
[36] POE, 1959a.
[37] POE, 1975a.

znovu na souvislosti jeho díla s širším proudem romantismu světového i českého. Paralel s Máchou si všímal již Pavel Eisner, jako přímo dovršitele pozdního romantismu Poea pojímal Vočadlo i další vykladači, především jej ale do tohoto kontextu pomohly zařadit Hiršalovy překlady, jejichž prostřednictvím se k čtenářům vůbec poprvé dostaly i Poeovy nejranější básnické pokusy, nejzřetelněji prozrazující jeho romantická východiska.

Poeovo novátorství na poli prózy, na něž upozorňoval už F. Chudoba ve 20. letech, nyní vykladači s Vočadlem a Hilským v čele ještě silněji nahlíželi v rámci amerického kulturního kontextu Poeovy doby a autora vzhledem k prozkoumávání nových (literárních) teritorií označovali přímo za obdobu dobyvatelů Divokého západu. Celý žánrový i stavebně tematický, motivický a narativní repertoár Poeových próz byl rovněž zastoupen – byť ne zcela rovnoměrně – v převodech Josefa Schwarze. Ten podobně jako Hiršal na poli poezie k překladu přistupoval s vytříbeným stylistickým citem i jazykovou invencí, která se uplatnila zvláště v Poeových humoreskách. Názvy povídkových svazků, jakož i výběr prozaických textů, které autorovu tvorbu spolu s „Havranem“ reprezentovaly v literárních antologiích a školních čítankách, nicméně nadále jednoznačně prosazovaly jeho roli jako především klasika hororové a detektivní četby.

Přes nové promýšlení Poeova všestranného literárního odkazu a překladatelské počiny Hiršalovy a Schwarzovy tak musíme jako nejvýraznější rys období komunistického režimu na základě prostudovaných publikovaných interpretací konstatovat absenci nových aktualizací jeho díla. Neznamená to, že by čeští umělci přestali u Poea hledat inspiraci pro své náměty nebo mu vzdávat hold, jako to udělal Josef Škvorecký v *Příběhu inženýra lidských duší* či Ludvík Vaculík v románu *Morčata*. Je také třeba zohlednit, že analyzované výklady pocházely převážně od amerikanistů, kteří je přirozeně pojali literárněhistoricky. Při našem bádání jsme nicméně ani v ohlasech v tisku nezaznamenali interpretace podobné těm od J. Arbesa, J. Karáska či A. Vyskočila, kteří poeovské podněty šíře vztahovali ke konkrétní situaci literatury své doby a hlavně je dále samostatně rozvíjeli.

Přímý vliv, jakým Poe v tolika ohledech zapůsobil ve světovém i českém literárním vývoji, jako by byl již v zásadě vstřebán a ztratil bezprostřední důsažnost a působivost, jíž se předtím těšil. Důkazem jsou i chybějící nové překlady jeho teoretických statí. Na čtenářské přitažlivosti ovšem Poeovo dílo v žádném případě neztratilo, jak je zřejmé z vysokých nákladů i reedic výborů. Skutečnost, že mezi nakladatelstvími, která je vydávala, výrazně figurovaly Státní nakladatelství dětské knihy (pozdější Albatros) a Mladá fronta, z Poea ale nyní vůbec poprvé učinila i klasika literatury pro děti a mládež.

2.5 Závěrečný výhled do období po roce 1989

Populárním autorem zůstává Poe i v nových společenských a tržních podmínkách po sametové revoluci, jak dosvědčuje náš bibliografický soupis samostatných knižních vydání překladů z let 1990 až 2013, který čítá přes čtyři desítky položek (bez započtení reedic) z produkce více než třiceti nakladatelských subjektů. Jednotlivé poeovské svazky ale neilustrují pouze velikou diferenciaci, jež je příznačná pro knižní trh po roce 1989. Podoby a funkce, jichž nabývají, dokumentují i některé další polistopadové trendy. Řada nakladatelů zaregistrovala poptávku po materiálech pro výuku angličtiny a vychází jí vstříc dvojjazyčnými vydáními povídek, upravenými též pro různé úrovně jazykových znalostí. Nepřehlédnutelná je dále snaha zaujmout čtenáře výraznou výtvarnou podobou svazků či je oslovit audioknihami s nahrávkami Poeových textů v podání předních českých herců. Nalezli jsme také příklad toho, jak někteří nakladatelé sahají po reprintech starších překladů – v tomto konkrétním případě více než stoletých – nejspíš s cílem ušetřit náklady na autorská práva.[38]

Celkově knižním vydáním po roce 1989 dominují prozaické svazky. Ty obsahují především starší překlady Josefa Schwarze a již jejich tituly samotné naznačují, že Poea co do výběru textů nadále představují především jako autora hororových, detektivních a jiných dobrodružných příběhů. I proto pokládáme za vůbec nejpozoruhodnější ediční počin sledovaného období výbor *Krajina stínů* z roku 1998.[39] Překladatel Ladislav Šenkyřík se v něm záměrně pokusil revidovat obrázek Poea – prozaika, jak se ustálil před rokem 1989, a ukázat i jeho jiné tváře, zvláště humoristickou a satirickou, za což si vysloužil velmi příznivou odezvu v literárních periodikách. Z těch se také příležitostně ozývá volání po nových přístupech k Poeovu dílu jak ve vztahu k soudobé české literatuře – Marcel Arbeit[40] v této souvislosti upozornil na aktuálnost Poeových dodnes nepřeložených literárních kritik –, tak i ve vztahu k dosavadní překladatelské tradici. S tou se zatím – vedle Šenkyříka v próze – vyrovnávají na poli poezie pouze noví překladatelé „Havrana“, jinak dále vycházejí překlady Nezvalovy a Hiršalovy. Výzvy recenzentů k novému přebásnění širšího výběru z Poeových veršů tedy dosud nebyly vyslyšeny. Soudě podle frekvence, s níž u nás jeho dílo nepřestává vycházet, ale jeho českému příběhu očividně ještě zdaleka není konec.

---

[38] Viz POE, *Jáma a kyvadlo a jiné fantastické příběhy*, 2007b.
[39] POE, 1998.
[40] ARBEIT, Poe racionální a kritický, 2004.

3 Seznam použité literatury

Autoritativní vydání předloh

POE, Edgar Allan. 1984a. *Essays and Reviews.* New York: Literary Classics of the United States.

—. 1984b. The Philosophy of Composition. In POE, Edgar Allan. *Essays and Reviews*. New York: Literary Classics of the United States, s. 13-25.

—. 1984c. *Poetry and Tales.* New York: Literary Classics of the United States.

Knižní a časopisecké překlady

POE, Edgar Allan. 1853a. Zlatý chrobák. Přel. František Šebek. *Lumír*, roč. 3, č. 31, s. 721-725; č. 32, s. 749-755; č. 33, s. 776-780; č. 34, s. 802-806.

—. 1853b. Několik slov s mumií. Přel. František Šebek. *Lumír*, roč. 3, č. 43, s. 1019-1024; č. 44, s. 1043-1046.

—. 1856. Ulalume. Zvony. Zante. Eldorado. F – s. Hymn. Přel. Edmund Břetislav Kaizl. *Lumír*, roč. 6, č. 44, s. 1049-1052.

—. 1865. Annabel Lee. Za Annu. Přel. Edmund Břetislav Kaizl. *Lumír*, roč. 15, č. 30, s. 465-466.

—. 1869. Havran. Přel. Vratislav Kazimír Šembera. *Květy*, roč. 4, č. 46, s. 366.

—. 1870. V žaláři španělské inkvisice. Překl. neuveden. *Pražský denník*, roč. 5, příloha Besídka pro zábavu a poučení, č. 12, s. 1; č. 13, s. 1; č. 14, s. 1; č. 15, s. 1; č. 16, s. 1-2; č. 17, s. 1-2.

—. 1872. Zlatý chrobák. Překl. neuveden. *Obrazy života*, roč. 2, č. 10, s. 156-157; č. 11, s. 170-172; č. 12, s. 185-189.

—. 1873. Leonora. Israfel. Přel. J. Ves….k [Josef Václav Sládek]. *Lumír*, roč. 1, č. 28, s. 339-340.

—. 1874. V žaláři inkvisice. Překl. neuveden. *Obrana*, roč. 1, č. 30, s. 5-6; č. 31, s. 3-4; č. 33, s. 3-4; č. 34, s. 5-6; č. 35, s. 3-4; č. 36, s. 5-6.

—. 1878. Maska červené smrti. Překl. neuveden. *Posel z Prahy*, roč. 19, č. 68, s. 1; č. 69, s. 1.

—. 1880. Vražda v ulici Morgue. Přel. J. Sever. *Světozor*, roč. 14, č. 8, s. 90-91; č. 9, s. 103; č. 10, s. 115-118; č. 11, s. 127-129.

—. 1881. Havran. Přel. Jaroslav Vrchlický. *Lumír*, roč. 9, č. 36, s. 566.

—. 1885a. Havran. Přel. Augustin Eugen Mužík. *Květy*, roč. 7, č. 7, s. 57-61.

—. 1885b. Maska „Červené smrti“. Přel. V. Pumr. *Národní listy*, roč. 25, odpolední vydání, č. 185, s. 1; č. 186, s. 1-2.

—. 1886. Srdce zrádcem. Překl. neuveden. *Národní listy*, roč. 26, č. 32, s. 1-2.

—. [1890a]. *Havran a jiné básně.* Přel. Jaroslav Vrchlický. Praha: Bursík a Kohout.

—. 1890b. Kolosseum. Hymnus. Ostrovu Zante. Přel. Jaroslav Vrchlický. *Květy*, roč. 12, č. 8, s. 149-150.

—. 1890c. Annabel Lee. Přel. Jaroslav Vrchlický. *Květy*, roč. 12, č. 12, s. 680-681.

—. 1890d. Z básní Edgara A. Poe: Pro Annie. Přel. Jaroslav Vrchlický. *Zlatá Praha*, roč. 7, č. 49, s. 579, 582.

—. 1890e. Z básní Edgara A. Poe: Město v moři. Jezero. Eulalie. Přel. Jaroslav Vrchlický. *Zlatá Praha*, roč. 7, č. 50, s. 590-591.

—. 1892. Černá kočka. Přel. Václav Hanus. *Národní listy*, roč. 32, č. 141, nedělní příloha, s. 9.

—. 1893. Hop-Frog. Přel. Ferdinand Žůrek. *Národní listy*, roč. 33, č. 279, nedělní příloha, s. 1.

—. 1894a. *Zlatý chrobák a jiné novely*. Přel. Vácslav Černý. Praha: F. Šimáček. Levné svazky novel; sv. 1.

—. 1894b. *Pád domu Usherových a jiné novely.* Přel. Vácslav Černý. Praha: F. Šimáček. Levné svazky novel; sv. 18.

—. 1894c. *Vraždy v ulici Morgue. Studně a kyvadlo.* Přel. Vácslav Černý a E. Rodr. Praha: F. Šimáček. Levné svazky novel; sv. 23.

—. 1896. Fakta případu páně Valdemarova. Překl. neuveden. *Národní listy*, roč. 36, č. 143, nedělní příloha, s. 9-10.

—. 1898. Maska červené smrti. Přel. M. Havelský. *Právo lidu*, roč. 7, č. 51, nedělní příloha, s. 1-2.

—. 1899. Vraždy v ulici Morgue. Přel. V. Marek. *Právo lidu*, roč. 8, č. 68-70, 73-77, 80-82.

—. [1902]. *Dobrodružství Arthura Gordona Pyma*. Přel. Jiří Živný. Vinohrady: H. Kosterka. Symposion; sv. 18.

—. [1903a]. *Berenice a jiné povídky.* Přel. Jiří Živný. Královské Vinohrady: H. Kosterka. Symposion; sv. 22.

—. 1903b. Marginalie. Přel. Jiří Živný. *Moderní revue*, sv. 14, č. 9, s. 413-416.

—. 1906a. Síla slov. Přel. Jiří Živný. *Moderní revue*, sv. 17, č. 4, s. 103-107.

—. 1906b. Rozmluva Eirova a Charmionova. Přel. Jiří Živný. *Moderní revue*, sv. 17, č. 8, s. 191-197.

—. 1907a. Eldorado. Leonora. Přel. Josef Václav Sládek. In SLÁDEK, J. V. *Spisy básnické*. Díl II. Praha: J. Otto, s. 468-470.

—. 1907b. Rozmluva s mumií. Přel. Arne Novák. *Národní obzor*, roč. 1, č. 5, s. 9-10.

—. 1908. *Bezpříkladné dobrodružství Hanse Pfalla.* Přel. Jiří Živný. Praha-Olšany: Kamila Neumannová. Knihy dobrých autorů; sv. 44.

—. 1909a. *Démon perversity.* Přel. Jiří Živný. Praha: Kamila Neumannová. Knihy dobrých autorů; sv. 56.

—. 1909b. *Novelly.* Přel. O. Rybák a J. Mašek. Praha: Zmatlík a Palička. Knihovna západních literatur; sv. 1.

—. 1910a. *Historie podivné a příšerné.* Přel. W. F. Waller. Praha: A. Hynek. Pestrá knihovna zábavy a kultury; sv. 20.

—. 1910b. *Tajemství Marie Rogêtové. Ukradený dopis.* Přel. Ot. Rybák. Praha: R. Brož. Vlny; sv. 4.

—. 1911. Mystifikace. Přel. Jiří Živný. *Samostatnost*, roč. 1/15, č. 76, nedělní příloha, s. 1-2.

—. 1912a. Černý kocour. Přel. František Soldan. In *1000 nejkrásnějších novell 1000 světových spisovatelů.* Sv. 3. Praha: J. R. Vilímek, s. 59-72.

—. 1912b. *Essaye.* Přel. Bohuslav Rovenský. Praha: Josef Pelcl. Chvilky; sv. 69.

—. 1913. Fakta v případu M. Valdemarově. Přel. Vladimír Tatrev. *Národní listy*, roč. 53, č. 100, nedělní příloha, s. 11-12.

—. 1914. *Podivuhodné historie.* Přel. Antonín Starý. Praha: J. R. Vilímek. Vilímkova knihovna; roč. 16, sv. 15.

—. 1916. *Stín: Essaye.* Přel. Jiří Živný. Praha: Kamila Neumannová. Knihy dobrých autorů; sv. 129.

—. 1918a. Červ Dobyvatel. Očarovaný zámek. Někomu v ráji. Přel. Arnošt Procházka. *Moderní revue*, roč. 25, sv. 34, č. 3, s. 143-148.

—. 1918b. Havran. Přel. Karel Dostál-Lutinov. *Archa*, roč. 6, č. 6, s. 168-174.

—. 1918c. *Maska Červené Smrti a jiné novelly*. Přel. Antonín Gottwald. Praha: M. M. Hampl. Kniha času a ducha; řada I, sv. 1.

—. 1918d. *Odcizený dopis. Zlatý chrobák. Von Kempelen a jeho objev. Mystifikace.* Přel. Jiří Živný. Praha: Kamila Neumannová. Knihy dobrých autorů; sv. 147.

—. 1918e. *Zlatý chrobák*. Přel. František Bíbl. Praha: V. Rytíř. Duha; sv. 1.

—. 1919a. Červ Dobyvatel. Očarovaný zámek. Někomu v ráji. Přel. Arnošt Procházka. In PROCHÁZKA, Arnošt. *Cizí básníci: Překlady.* Praha: Kamila Neumannová, s. 111-117.

—. 1919b. *Ďábel ve zvonici.* Přel. Jan Dlabač. Praha: V. Rytíř. Duha; sv. 4.

—. 1919c. *Morella.* Přel. Jiří Živný. Praha: Kamila Neumannová. Knihy dobrých autorů; sv. 170-171.

—. 1919d. *Muž davu a jiné povídky.* Přel. W. F. Waller. Vršovice: J. Toužimský. Knihovna světových mistrů; sv. 3.

—. 1919e. *Ohnivý kůň.* Přel. František Bíbl. Praha: V. Rytíř. Duha; sv. 3.

—. 1919f. *Skokan a jiné novely.* Přel. Antonín Gottwald. Praha: A. Kvasnička. Knihy „Ducha času"; řada I, svazek 2.

—. 1920a. *Brejle: Příběh groteskní.* Přel. Ivan Schulz. Praha: Saturn. Galerie fantastů a dobrodruhů; sv. 1.

—. 1920b. Fakta případu M. Valdemara. Přel. Jiří Živný. In HRUŠKA, Emmerich Alois, (ed.). *Básníci hrůzy.* Královské Vinohrady: D. Havránek, s. 97-112.

—. 1920c. *Předčasný pohřeb.* Přel. W. F. Waller. Praha: J. Toužimský. Knihovna světových mistrů; sv. 8.

—. 1921. *Pád domu Usherových a jiné novely.* Přel. Vácslav Černý. Praha: Šolc a Šimáček. Volné chvilky; sv. 6.

—. 1922. Šílený psychiatr. Přel. J. Vlach. In *Vteřiny hrůzy: Sbírka fantasií, grotesek a dobrodružství.* Sv. 1. Praha: Bohumil Procházka, s. 3-24.

—. 1923a. *Dobrodružství Arthura Gordona Pyma*. Přel. Jiří Živný. Praha: L. Šotek.

—. 1923b. *Paměti detektiva Dupina.* Přel. F. Míšková-Fürstová. Praha-Karlín, J. Havránek.

—. 1925a. *Havran*. Přel. Jaroslav Vrchlický. Brno: A. Sáňka.

—. 1925b. *Muž davu*. Přel. Jiří Živný. Praha: Hollar. Příloha Grafického sborníku Hollar; roč. 2, sv. 2. Bibliofilie.

—. 1926a. *Dvě povídky*. Přel. Jiří Živný. Brno: A. Sáňka. Knihovna 200; sv. 6. Bibliofilie.

—. 1926b. *Metzengerstein.* Přel. Jiří Živný. Brno: A. Sáňka. Non multis; sv. 1.

—. 1927a. *Zrádné srdce.* Přel. Marie Brožová. Praha: A. Bečková. Krásná kniha, Spisy Poeovy; sv. 1.

—. 1927b. *Dobrodružství A. G. Pyma.* Přel. František Sedláček. Praha: A. Bečková. Krásná kniha; Spisy Poeovy, sv. 2.

—. 1927c. *Maska Červené Smrti*. Přel. Marie Brožová a Anna Kučerová. Praha: A. Bečková. Krásná kniha; Spisy Poeovy, sv. 3.

—. 1927d. *Zánik domu Usherova.* Přel. V. Kučera, V. Jakesch a Jarmila Kurelová. Praha: A. Bečková. Krásná kniha; Spisy Poeovy, sv. 4.

—. 1927e. *Skokan.* Přel. Marie Brožová. Praha: A. Bečková. Krásná kniha; Spisy Poeovy, sv. 5.

—. 1927-8a. Heleně. Přel. Vítězslav Nezval. *ReD*, roč. 1, s. 96.

—. 1927-8b. Spící. Přel. Vítězslav Nezval. *Kmen*, roč. 2, s. 124.

—. 1928a. *E. A. Poe.* Přel. Vítězslav Nezval. Praha: R. Škeřík. Prokletí básníci; sv. 2.

—. 1928b. *K podstatě básnictví: Literární essaye.* Přel. Albert Vyskočil. Praha: R. Škeřík. Symposion; sv. 30.

—. 1929a. *Dobrodružství A. G. Pyma a jiné povídky*. Přel. Bohumil Štěpánek. Praha: Melantrich. Melantrichova knižnice; sv. 5.

—. 1929b. Eldorado. Přel. Vladimír Raffel. *Lidové noviny*, roč. 37, č. 275, s. 10.

—. 1929c. Literární šplechty. Přel. Albert Vyskočil. *Tvar*, roč. 3, č. 9-10, s. 370-374.

—. 1929d. *Zrádné srdce*. Přel. Jiří Živný. Brno: A. Sáňka. Non multis; sv. 6.

—. 1930a. *Dobrodružství Arthura Gordona Pyma*. Přel. O. Městecký. Praha: B. Kočí. Životem a fantasií; sv. 4.

—. 1930b. *Havran*. Přel. Otto František Babler. Olomouc: Stanislav Vrbík.

—. 1930c. Z marginálií. Přel. Albert Vyskočil. *Kvart*, roč. 1, č. 1, s. 80.

—. 1931a. *Eureka: Essay o hmotném a duchovém vesmíru*. Přel. Jiří Živný. Praha: A. Srdce. Kruh četby; sv. 30.

—. 1931b. Koloseum. Annabel Lee. Eldorado. Přel. Emanuel Lešehrad. In LEŠEHRAD, Emanuel. *Návštěvy: Překlady z francouzské a anglické lyriky.* Praha: Kvasnička a Hampl, s. 128-134.

—. 1932. *Filosofie básnické skladby.* Přel. Aloys Skoumal. Olomouc: Stanislav Vrbík.

—. 1933. Studně a kyvadlo. Přel. E. Rodr. In *Sbírka napínavých dobrodružství z celého světa*. Praha: Šolc a Šimáček, s. 380-392.

—. 1934. *Oválná podobizna.* Přel. [Antonín Gottwald]. Přerov: F. Bartoš, K. Bartoš, P. Dillinger a V. Chlanda. Bibliofilie.

—. 1936. Heleně. Přel. Vladimír Raffel. *Národní osvobození*, roč. 13, č. 64, příloha Hodina, č. 11, s. 1.

—. 1946. *Dobrodružství Artura Gordona Pyma.* Přel. Zdenka Wattersonová. Praha: Rudolf Kmoch. Slavné romány; sv. 3.

—. 1948a. *Případ pana Valdemara.* Přel. Jiřina Hauková. Praha: Václav Pour. Příběhy; sv. 12.

—. 1948b. *Zlatý scarabeus: Tři povídky.* Přel. Věra Poppová. Praha: Evropský literární klub. Ráj knihomilů; sv. 9. Bibliofilie.

—. 1949. *Neuvěřitelná dobrodružství.* Přel. A. A. Hoch. Praha: Svoboda. Světová četba; sv. 12.

—. 1959a. *Havran*. Přel. Vítězslav Nezval a Aloys Skoumal. Praha: Mladá fronta. Květy poezie; sv. 10.

—.1959b. *Příběhy Artura Gordona Pyma.* Přel. Josef Schwarz. Praha: Státní nakladatelství krásné literatury, hudby a umění. Nesmrtelní; sv. 44.

—. 1959c. *Zlatý skarabeus a jiné povídky.* Přel. Vladimír Henzl. Praha: Státní nakladatelství dětské knihy. Světová knihovnička; sv. 20.

—.1959d. *Zrádné srdce.* Přel. Vítězslav Nezval, Josef Hiršal, Josef Schwarz, Bohumila Grögerová. Praha: Naše vojsko. Svět; sv. 29.

—. 1962. Zlatý skarabeus. Ukradený dopis. Přel. Vladimír Henzl. In: *Tajemné kroky*. Ed. Jiří Šeda a Jan Cigánek. Praha: Státní nakladatelství dětské knihy, s. 15-59.

—. 1964. *Vraždy v ulici Morgue a jiné povídky.* Přel. Josef Schwarz. Praha: Mladá fronta. Máj / Knihovna československé mládeže; sv. 49.

—. 1968. Havran. Přel. Vítězslav Nezval. In *Čítanka světové literatury I.* Ed. Vlastislav Hnízdo. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, s. 194-197.

—. 1969. Havran. Zrádné srdce. Přel. Vítězslav Nezval a Josef Schwarz. In *Čítanka 2 pro střední školy*. Ed. Svatopluk Cenek a Marie Koukalová. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, s. 291-299.

—. 1970a. Filosofie básnické skladby. Havran. Přel. Aloys Skoumal a Vítězslav Nezval. In *Jak se dělá báseň*. Ed. Jan Zábrana. Praha: Československý spisovatel, s. 11-31.

—. 1970b. *Předčasný pohřeb a jiné povídky.* Přel. Josef Schwarz. Praha: Mladá fronta.

—. 1972a. Havran. Přel. Vítězslav Nezval. In *Čítanka III pro střední školy.* Ed. Svatopluk Cenek a Vlasta Libosvárová. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, s. 10-13.

—. 1972b. *Poe aneb Údolí neklidu.* Přel. [Josef Hiršal], Edmund Břetislav Kaizl, [Vítězslav Nezval], [Jaroslav Vrchlický] a [Aloys Skoumal]. Praha: Československý spisovatel. Klub přátel poezie – základní řada; roč. 12, sv. 1.

—. 1973. Odcizený dopis. Přel. Emanuel a Taťána Tilschovi. In *Muži s dýmkou: Výběr detektivních povídek.* Ed. Eva Kotulová. Praha: Albatros, s. 11-26.

—. 1975a. *Jáma a kyvadlo a jiné povídky*. Přel. Josef Schwarz. Praha: Odeon. Světová knihovna.

—. 1975b. Maska Červené smrti. Přel. Josef Schwarz. In *Rytíři modrého květu: Výběr ze světové romantické literatury*. Ed. Jiřina Macháčková. Praha: Albatros, s. 69-74.

—. 1976. Zlatý skarabeus. Přel. Vladimír Henzl. In *Srdce světa: Čtení ze světové literatury 18. a 19. století.* Ed. Stanislav Fiala. Praha: Albatros, s. 239-256.

—. 1978. Annabel-Lee. Přel. Vítězslav Nezval. In *První lásky: Literární čítanka pro zamilované.* Ed. Jiřina Macháčková. Praha: Albatros, s. 41-42.

—. 1979. *Zlatý skarabeus: Devatero podivuhodných příběhů Edgara Allana Poea.* Přel. Josef Schwarz. Praha: Albatros. Klub mladých čtenářů.

—. 1980. Sestup do Maelströmu. Přel. Vladimír Henzl. In *Čítanka [1] pro střední odborná učiliště.* Ed. Jarmila Ryšánková. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, s. 227-229.

—. 1981. Annabel-Lee. Přel. Vítězslav Nezval. In *Krůpěje noci: Výbor světových balad.* Ed. Emil Charous. Praha: Albatros, s. 98-99.

—. 1985. *Havran: Šestnáct českých překladů*. Ed. Rudolf Havel. Praha: Odeon.

—. 1988. *Černý kocour a jiné povídky.* Přel. Josef Schwarz. Praha: Mladá fronta. Četba pro školy.

—. 1991. *Bludná planeta.* Ed. Milan Macháček. Přel. Josef Hiršal, Zdeněk Hron, Jaroslav Vrchlický, Vítězslav Nezval, Josef Václav Sládek, Aloys Skoumal a Edmund Břetislav Kaizl. Praha: Československý spisovatel. Klub přátel poezie; roč. 29, sv. 4.

—. 1992a. *Havran.* Přel. Rudolf Havel. Praha: Spolek českých bibliofilů. Bibliofilie.

—. 1992b. *Krkavec.* Přel. Miroslav Macek. Praha: M. Dyrynk. Slza; sv. 20. Bibliofilie.

—. 1992c. *Příběhy Artura Gordona Pyma.* Přel. Josef Schwarz. Praha: Ivo Železný.

—. 1993. *Eureka: Esej o hmotném a duchovním vesmíru.* Přel. Jiří Živný. Praha: Gryf.

—. 1995a. *Fantastic Tales = Fantastické příběhy.* Přel. Veronika Volhejnová. Havlíčkův Brod: Fragment.

—. 1995b. *The Masque of the Red Death = Maska červené smrti.* Přel. Josef Schwarz. Praha: Hynek. Polyglot; sv. 3.

—. 1995c. *Příběhy Artura Gordona Pyma.* Přel. Josef Schwarz. Brno: Jota.

—. 1995d. *Rukopis nalezený v láhvi.* Přel. Josef Schwarz. Praha: Aulos. Bibliofilie.

—. 1997. *The Raven.* Přel. Martin Pokorný. Praha: Emanuel Ranný. Dvojjazyčné vydání. Bibliofilie.

—. 1998. *Krajina stínů.* Přel. Ladislav Šenkyřík. Praha: Aurora.

—. 1999a. *Havran.* Přel. Jan Najser. Praha: Tomáš Novotný. Bibliofilie.

—. 1999b. *Předčasný pohřeb: Horrory a jiné děsivé příběhy.* Přel. Josef Schwarz. Praha: Hynek. Hynkova edice živých děl minulosti REVIVAL; sv. 5.

—. 1999c. *Démon zvrácenosti: Detektivní a jiné senzační příběhy.* Přel. Josef Schwarz. Praha, Hynek. Hynkova edice živých děl minulosti REVIVAL; sv. 6.

—. 1999d. *Na slovíčko s mumií: Grotesky a jiné směšné příběhy.* Přel. Josef Schwarz. Praha: Hynek. Hynkova edice živých děl minulosti REVIVAL; sv. 7.

—. 2001. *The Pit and the Pendulum and Other Stories = Jáma a kyvadlo a jiné povídky.* Přel. Josef Schwarz. Praha: Garamond. Dvojjazyčné vydání.

—. 2002. *Sen ve snu.* Přel. Josef Hiršal a Vítězslav Nezval. Praha: Jiří Buchal / BB art. Versus.

—. 2003. *Havran a jiné básně.* Přel. Vítězslav Nezval. Praha: Dokořán. Mocca; sv. 6.

—. 2004. Poeova recenze na vlastní knihu. Přel. Veronika Klusáková. *Host,* roč. 20, č. 10, s. 72-74.

—. 2007a. *The Angel of the Odd = Anděl pitvornosti.* Přel. Josef Schwarz. Praha: Argo.

—. 2007b. *Jáma a kyvadlo a jiné fantastické příběhy.* Ed. Radim Kopáč. Přel. František Bíbl, Vácslav Černý a Adolf Gottwald. Praha: XYZ.

—. 2007c. *Pád do Maelströmu a jiné povídky.* Přel. Josef Schwarz a Ladislav Šenkyřík. Praha: Argo.

—. 2008a. *Edgar: 9 povídek.* Přel. Ladislav Lamanai Sedlák. Mníšek pod Brdy: Dryada.

—. 2008b. *Krkavec.* Přel. Tomáš Jacko. Praha: Aleš Prstek.

—. 2009a. *Havran.* Přel. Jaroslav Vrchlický. Praha: KGB. Bibliofilie.

—. 2009b. *Odcizený dopis.* Přel. Josef Schwarz. Praha: Aulos. Bibliofilská edice; sv. 42.

—. 2010a. *Vraždy v ulici Morgue. Vrah jsi ty* [zvukový záznam]. Přel. Josef Červinka. Praha: Radioservis. Zlatý fond Českého rozhlasu.

—. 2010b. *The Gold Bug = Zlatý brouk.* Přel. Josef Schwarz. Praha: Argo. Bilingvní jednohubka; sv. 4.

—. 2011. *Dvanáct nejznámějších povídek* [zvukový záznam]. Přel. Josef Schwarz. Praha: Tympanum.

—. 2013. *Démon zvrácenosti.* Přel. Josef Schwarz a Bohumila Grögerová. Praha: Argo.

Knižní a časopisecké výklady, recenze a další ohlasy

(Pozn.: Tento oddíl je pojat velmi široce a zahrnuje: úvody, předmluvy a doslovy v knižních vydáních, časopisecké studie, medailony, výroční články, recenze a další ohlasy a rovněž časopisecky vydané literárněhistorické přehledy o americké literatuře s rozsáhlejšími výkladovými pasážemi o E. A. Poeovi.)

Anthologie a Poe [recenze]. 1927. *České slovo*, roč. 19, č. 139, s. 6.

A. R. 1915. E. A. Poe: Podivuhodné historie [recenze]. *Česká osvěta*, roč. 11, č. 2, s. 41.

ARBEIT, Marcel. 1991. Každý svého Poea! [doslov]. In POE, Edgar Allan. *Bludná planeta.* Praha: Československý spisovatel, s. 167-179.

ARBEIT, Marcel. 2004. Poe racionální a kritický. *Host*, roč. 20, č. 10, s. 75.

ARBES, Jakub. 1871. Poe a jeho báseň „Havran“. *Květy*, roč. 6, č. 7, s. 52-54; č. 8, s. 60-62; č. 9, s. 68-70; č. 10, s. 75-78.

ARBES, Jakub. 1871/1977. Edgar Allan Poe. In ARBES, Jakub. *Z duševní dílny básníků.* Praha: Odeon, s. 9-48.

ARBES, Jakub. 1879. Z duševní dílny básníků: příspěvek k filosofii a technice tvoření. *Květy*, roč. 1, č. 8, s. 141-154; č. 9, s. 321-328; č. 10, s. 410-424; č. 11, s. 505-519; č. 12, s. 643-654.

ARBES, Jakub. 1897. Edgar Allan Poe a Vácslav Rodomil Kramerius: z porovnávacích literárních studií. *Světozor*, roč. 31, č. 41, s. 483-486; č. 42, s. 501-503; č. 43, s. 507-510; č. 44, s. 523-526; č. 45, s. 534-535; č. 46, s. 546-547.

b. 1928. Spisy E. A. Poea [recenze]. *Národní práce*, roč. 4, č. 3, s. 3.

BABLER, Otto František. 1931. Jak jsem překládal Havrana. *Bibliofil*, roč. 8, č. 1, s. 14-18.

BABLER, Otto František – VODIČKA, Timotheus. 1935a. České a slovenské překlady „Havrana“. *Marginalie*, roč. 9, č. 3, s. 49-51.

[BABLER, Otto František – VODIČKA, Timotheus] pod šifrou „O. F. B. – T. V.“ 1935b. A ještě jeden český „Havran“? *Marginalie*, roč. 9, č. 4, s. 74.

BRTNÍK, Václav. 1919. Maska červené smrti a jiné novelly [recenze]. *Lípa*, roč. 2, č. 36, s. 576.

[BRTNÍK, Václav] pod šifrou „-btk-“. 1924. Edgaru Allanu Poeovi věnoval novou monografii… *Zvon*, roč. 24, č. 34, s. 476.

[BRTNÍK, Václav]. 1927a. Edgar Allan Poe: Zrádné srdce [recenze]. *Venkov*, roč. 22, č. 100, s. 8.

BRTNÍK, Václav. 1927b. Maska Červené smrti. Zánik domu Usherova [recenze]. *Venkov*, roč. 22, č. 278, s. 8.

BRTNÍK, Václav. 1928. Edgar Allan Poe: Skokan [recenze]. *Venkov*, roč. 23, č. 10, s. 7.

Ctitel poesie Edgara Allana Poe [vyhlášení překladatelské soutěže]. 1890. *Lumír*, roč. 18, č. 6, s. 72.

Č. 1929. Edgar Allan Poe [článek k výročí úmrtí]. *Venkov*, roč. 24, č. 235, s. 8.

ČAPEK, E. 1928. Z beletrie upozorňujeme… [recenze]. *Nové Čechy*, roč. 11, č. 3-4, s. 154.

ČAPEK, Karel. 1908. Edgar Allan Poe: Bezpříkladné dobrodružství Hanse Pfalla [recenze]. *Snaha*, č. 69. Elektronická verze dostupná také z URL: <http://web2.mlp.cz/koweb/00/03/34/76/11/o_umeni_a_kulture_i.txt>.

DOSTÁL, K. 1895. Levné svazky novel [recenze]. *Hlídka literární*, roč. 12, č. 7, s. 270.

Drobnosti. 1910. *Venkov*, roč. 5, č. 241, s. 9-10.

Edgar Allan Poe [článek k výročí narození]. 1909a. *Rudé květy*, roč. 8, č. 9, s. 144.

Edgar Allan Poe [článek k výročí narození]. 1909b. *Zlatá Praha*, roč. 26, č. 21, s. 252.

Edgar Allan Poe [článek k výročí narození]. 1909c. *Dělnická osvěta*, roč. 3, č. 4, s. 43.

Edgar Allan Poe a naše literatura [článek k výročí úmrtí]. 1939. *Národní práce*, č. 275, s. 4.

E. A. Poe: Podivuhodné historie [recenze]. 1914a. *Právo lidu*, roč. 23, č. 295, příloha, s. 1.

Ed. Al. Poe: Podivuhodné historie [recenze]. 1914b. *Jitřenka*, roč. 33, č. 15, příloha Zábavná část Jitřenky, č. 7-8, s. 32.

E. A. Poe: Zrádné srdce [recenze]. 1927. *Večerní České slovo*, roč. 9, č. 94, s. 4.

Eff. 1989. Zběsilost: kletba, či požehnání? [článek k výročí narození]. *Kmen*, č. 2, s. 2.

EISNER, Pavel. 1946a. Dobrodružství Artura Gordona Pyma [předmluva]. In POE, Edgar Allan. *Dobrodružství Artura Gordona Pyma.* Praha: Rudolf Kmoch, s. 7-14.

EISNER, Pavel. 1946b. Edgar Allan Poe [doslov]. In POE, Edgar Allan. *Dobrodružství Artura Gordona Pyma.* Praha: Rudolf Kmoch, s. 221-240.

Eldorado [vyhodnocení soutěže]. 1890. *Lumír*, roč. 18, č. 10, s. 118-120.

far. 1993. Edgar Allan Poetný. *Tvar*, roč. 4, č. 39/40, s. 9.

FENCL, Ivo. 2011. Právě před 170 lety vznikla detektivka [online]. 15. 1. 2011 [cit. 2014-02-08]. <http://neviditelnypes.lidovky.cz/tiskni.aspx?r=p_kultura&c=A110114_215529_p_kultura_wag>.

FILINGER, Marek – GRAEBEROVÁ, Michaela. 2009. Sbohem, havrane [recenze]. *Tvar*, roč. 20, č. 20, s. 22.

FLEISCHMANN, Ivo. 1959. Za cílem Eldoráda [článek k výročí narození]. *Literární noviny*, roč. 8, č. 3, s. 11.

FOLPRECHT, J. 1920. V knihách dobrých autorů… [recenze]. *Česká revue*, roč. 13, č. 7-8, s. 397.

GÖTZ, František. 1959. Tragický lyrik „Havrana“, Edgar Allan Poe [doslov]. In POE, Edgar Allan. *Havran.* Praha: Mladá fronta, s. 77-89.

HILSKÝ, Martin. 1978. Povídkář Poe [doslov]. In POE, Edgar Allan. *Jáma a kyvadlo a jiné povídky*. 2. vyd. Praha: Odeon, s. 420-431.

HILSKÝ, Martin. 1979. Případ Poe [doslov]. In POE, Edgar Allan. *Zlatý skarabeus: Devatero podivuhodných příběhů Edgara Allana Poea.* Praha: Albatros, s. 210-220.

HŮLA, Jiří. 1999. Poeovy povídky a básně inspirovaly desítky českých umělců [recenze výstavy]. *Lidové noviny*, roč. 12, č. 192, s. 19.

Ch. 1930. Edgar Allan Poe: The Raven – Havran [recenze]. *Samostatnost*, roč. 25, č. 46, s. 4.

CHUDOBA, František. 1927. E. A. Poe [úvodní studie]. In POE, Edgar Allan, *Zrádné srdce.* Spisy Poeovy I. Praha: Anna Bečková, s. VII-XXXVI.

JAREŠ, Michal. 1999. Jáma a kyvadlo trojjediné [recenze]. *Tvar*, roč. 10, č. 19, s. 22-23.

jeel. 1920. Galerie fantastů a dobrodruhů [recenze]. *Kmen,* roč. 4, č. 15, s. 179.

[JELÍNEK, Hanuš] jako šifra „H. J.“ 1909. Literární teorie E. A. Poe. *Lumír*, roč. 37, č. 5, s. 237-8.

JELÍNEK, Jan. 1988. Černý kocour [recenze]. *Mladá fronta*, roč. 44, č. 184, příloha Víkend, č. 31, s. 4.

JEŽ, Štěpán. 1917. Nové překlady [recenze]. *Moderní revue*, sv. 31, č. 4, s. 195.

JUNGMANN, Milan. 1998. Totéž nakladatelství... [recenze]. *Literární* noviny, roč. 9, č. 44, s. 16.

JURČINOVÁ, Eva. 1932. Edgar Allan Poe: „The Raven – Havran“ [recenze]. *Lumír*, roč. 58, č. 5, s. 285.

[KAIZL, Edmund Břetislav] jako „Edm. Bř. K.“ 1856. Edgar Allan Poe: Básník severoamerický. *Lumír*, roč. 6, č. 43, s. 1027-29; č. 44, s. 1048-1052.

[KAIZL, Edmund Břetislav] jako „Ed. Br. Kaizl“. 1860. Přehled básnictví severo-amerického. *Obrazy života*, roč. 2, č. 4, s. 178-184.

KARÁSEK, Jiří. 1894. Levné svazky novel [recenze]. *Niva*, roč. 4, č. 11, s. 176.

KARÁSEK, Jiří. 1895a. K otázce, jak překládati. *Literární listy*, roč. 16, č. 24, s. 387-393.

KARÁSEK, Jiří. 1903. Nové české překlady [recenze]. *Moderní revue*, sv. 14, č. 12, s. 576-7.

KARASOVÁ, Jirka. 1927. Edice „Krásná kniha“, sv. I. Edgar Allan Poe: „Zrádné srdce“ [recenze]. *Ženský svět*, roč. 31, č. 10, s. 165-166.

KIRSCHNER, Zdeněk. 1949. Edgar Allan Poe [předmluva]. In Poe, Edgar Allan. *Neuvěřitelná dobrodružství.* Praha: Svoboda, s. 7-13.

KOVÁRNA, František. 1927-8. Od abstrakta k smyslnosti [recenze]. *Host*, roč. 7, s. 243-246.

KUBÍN, Václav. 1989. Edgar Allan Poe a jeho Eureka: k 180. výročí narození a k 140. výročí úmrtí zvěstovatele básnictví kosmického věku. *Literární měsíčník*, roč. 18, č. 10, s. 66-69.

Levné svazky novel [recenze]. 1894. *Lidové noviny*, roč. 2, č. 3, s. 5.

LOŠŤÁK, Ludvík. 1896. Edgar Allan Poe: Studie životopisná. *Literární listy*, roč. 17, č. 14, s. 232-235; č. 16, s. 263-265; č. 17, s. 278-280; č. 18-19, s. 302-305; č. 20, s. 331-333; č. 21, s. 342-343; č. 22, s. 365-367; č. 23-24, s. 391-405.

M. 1930. Z nové krásné literatury [recenze]. *Archa*, roč. 18, sv. 4, s. 324-333.

MARTEN, Miloš. 1903. Edgar Allan Poe: Dobrodružství Arthura Gordona Pyma [recenze]. *Česká revue*, roč. 6, č. 5, s. 450-453.

MOUREK, Václav Emanuel. 1882. Henry Wadsworth Longfellow [nekrolog]. *Osvěta*, roč. 12, č. 7, s. 591-601; č. 8, s. 709-719.

N. 1912. Poznámky k essayi E. A. Poea, „Filosofie tvorby básnické“ [recenze]. *Studentská revue*, roč. 6, č. 1, s. 13-14.

-n. 1911. Zápisník: Edgar Allan Poe [vzpomínka]. *Lidové noviny*, roč. 19, č. 212, s. 1-2.

NERUDA, Jan. 1865. Jedno pium desiderium a pak ještě mnohá pia desideria za příležitosti Nového roku. *Hlas*, roč. 4, č. 1, s. 1.

[NOVÁK, Arne] jako šifra „ill.“ 1927. Souborné vydání děl E. A. Poea [recenze]. *Lidové noviny*, roč. 35, č. 628, s. 8.

Nový svazek Spisů E. A. Poeových [recenze]. 1903. *Moderní revue*, sv. 15, č. 1, s. 60.

O Edgaru Allanu Poe-ovi. 1903. *Máj,* roč. 1, č. 17, s. 248.

PÁLENÍČEK, Ludvík. 1931. Bablerův překlad Havrana [recenze]. *Bibliofil*, roč. 8, č. 1, s. 25.

PATOČKA, Ladislav. 1918. Překlady [recenze]. *Moderní revue*, sv. 32, č. 5, s. 243-4.

PEPRNÍK, Michal. 1998. Podoby Edgara Allana Poea [doslov]. In POE, Edgar Allan. *Krajina stínů.* Praha: Aurora, s. 331-344.

[PÍŠA, Antonín Matěj] pod šifrou „AMP.“ 1929. E. A. Poe: „Dobrodružství Gordona Pyma a jiné povídky“ [recenze]. *Večerník Práva lidu*, roč. 18/38, č. 169, příloha Co život dává, s. 2.

[PROCHÁZKA, František Serafínský] pod šifrou „Kaz.“ 1918. Překlady [recenze]. *Zvon*, roč. 18, č. 51, s. 712.

PROCHÁZKA, Martin. 1988. Zoufalství rozumu a hra obraznosti [doslov]. In POE, Edgar Allan. *Černý kocour a jiné povídky.* Praha: Mladá fronta, s. 145-151.

R. 1914. Podivuhodné historie [recenze]. *Zlatá Praha*, roč. 32, č. 4, s. 48.

RAFFEL, Vladimír. 1928. Hrotitý génius [recenze]. *Cesta*, roč. 10, č. 40-41, s. 631.

REICHMANN, Jan. 1908. Edgar Allan Poe: Bezpříkladné dobrodružství Hanse Pfalla [recenze]. *Novina*, roč. 1, č. 21, s. 664-5.

RIEGER, František Ladislav – MALÝ, Jakub (eds.). 1867. *Slovník naučný.* Díl šestý (P – Quousque tandem). Praha: I. L. Kober. Elektronická verze dostupná také z URL: <http://books.google.com/books?id=U0NFAAAAYAAJ&printsec=frontcover&dq=editions:LCCN08031024&lr=&hl=cs#v=onepage&q&f=false>.

ROWALSKI, Jean. 1903. Edgar Allan Poe: Dobrodružství Arthura Gordona Pyma [recenze]. *Srdce*, roč. 2, č. 8, s. 240-1.

ROWALSKI, Jean. 1909. Z vybrané literatury překladové [recenze]. *Lumír*, roč. 37, č. 4, s. 165.

ROWALSKI, Jean. 1910. Z překladů moderní beletrie [recenze]. *Lumír,* roč. 38, č. 9, s. 413.

SAUDEK, Erik Adolf. 1929. E. A. Poe [předmluva]. In POE, Edgar Allan. *Dobrodružství A. G. Pyma a jiné povídky*. Praha: Melantrich, s. 9-24.

[SCHULZ, Ferdinand] pod šifrou „F. S.“ 1891. Jaroslav Vrchlický rozmnožil… [recenze]. *Zlatá Praha*, roč. 8, č. 14, s. 168.

[SKALICKÝ, Jaroslav] pod šifrou „J. S.“ 1928-9. Prokletí básníci, II.: E. A. Poe [recenze]. *Host*, roč. 8, s. 92-93.

SKOUMAL, Aloys. 1928-9. E. A. Poe (Výbor z básní) – Edgar Allan Poe: K podstatě básnictví [recenze]. *Host*, roč. 8, s. 69-70.

SKOUMAL, Aloys. 1930. E. A. Poe: Havran [recenze]. *Rozpravy Aventina,* roč. 6, č. 7, s. 83.

SLÁDEK, Josef Václav. 1876. První století severoamerické republiky. *Osvěta*, roč. 6, č. 8, s. 573-583; č. 9, s. 651-665; č. 11, s. 818-830.

[SLÁDEK, Josef Václav?] pod šifrou „-n-“. 1891. Edgara Allana Poe „Havran a jiné básně“ [recenze]. *Lumír*, roč. 19, č. 2, s. 23-24.

Soutěž překladatelská. 1929. *Lidové noviny*, roč. 37, č. 275, s. 10.

STANĚK, Josef. 1929. Spisy sebrané [recenze]. *Česká osvěta*, roč. 25, č. 5, s. 216-217.

STANĚK, Jiří. 2002. Samota a odlišnost [recenze]. *Tvar*, roč. 13, č. 17, s. 21.

STANZEL, Vladimír. 1999. Podivuhodná krajina za zrcadlem [recenze]. *Host*, roč. 15, č. 5, recenzní příloha, s. iii-iv.

Š. 1909. Edgar Allan Poe [článek k výročí narození]. *Samostatnost*, roč. 13, č. 116, s. 547-8.

[ŠALDA, František, Xaver] pod šifrou „Šld.“ 1902/2000. Poe Edgar Allan, básník americký [slovníkové heslo]. In *Ottův slovník naučný: Illustrovaná encyklopaedie obecných vědomostí.* Díl 19 (P-Pohoř). Fotoreprint původního vydání. Praha: Argo/Paseka, s. 1038-9.

ŠENKYŘÍK, Ladislav. 1998. Veselá krajina stínů [překladatelská poznámka]. In POE, Edgar Allan. *Krajina stínů.* Praha: Aurora, s. 329-330.

ŠIMON, Patrik. 1999. Z vernisážníku Patrika Šimona [recenze výstavy]. *Tvar*, roč. 10, č. 14, s. 15.

ŠKVORECKÝ, Josef. 1964. Edgar Allan Poe a detektivní literatura [doslov]. In POE, Edgar Allan. *Vraždy v ulici Morgue a jiné povídky.* Praha: Mladá fronta, s. 159-170.

ŠKVORECKÝ, Josef. 1965. *Nápady čtenáře detektivek.* Praha. Československý spisovatel.

[TEIGE, Karel] jako šifra „-e.“ 1928. A. E. Poe: K podstatě básnictví [recenze]. *ReD*, roč. 2, č. 1, s. 37.

T. V. C. 1892. Edgar Allan Poe. *Vlasť*, roč. 8, č. 4, s. 318.

VÁCLAVEK, Bedřich. 1928-9. Básník bezpředmětné hrůzy [recenze]. *ReD*, roč. 2, s. 143-144.

VÁCLAVEK, Bedřich. 1929. Poesie a dokumenty [recenze]. *Index*, roč. 1, č. 2, s. 8.

VANČURA, Zdeněk. 1929. Z nových knih o Edgaru A. Poeovi. *Časopis pro moderní filologii a literatury*, roč. 15, č. 2, s. 139-144.

VANČURA, Zdeněk. 1959a. Edgar Allan Poe [doslov]. In POE, Edgar Allan. *Příběhy Artura Gordona Pyma*. Praha: Státní nakladatelství krásné literatury, hudby a umění, s. 213-218.

VANČURA, Zdeněk. 1959b. Hádanka Edgara Allana Poea. *Světová literatura*, roč. 4, č. 1, s. 32-38.

VESELÁ, Eva. 1999. Anděl pitvornosti aneb Sny a noční můry Edgara Allana Poea [rozhovor s Burtonem Pollinem]. *Literární noviny*, roč. 10, č. 44, s. 9.

V. K. 1908. Knihy dobrých autorů [recenze]. *Pražská lidová revue*, roč. 4, č. 11, s. 269.

V. K. 1909. Edgar Allan Poe: Démon perversity [recenze]. *Pražská lidová revue*, roč. 5, č. 11, s. 284.

[VOBORNÍK, Jan] pod šifrou „Vbk.“ 1904. Edgar Allan Poe: Berenice a jiné povídky [recenze]. *Národní listy*, roč. 44, č. 249, s. 5.

VOČADLO, Otakar. 1937. Poe, Edgar Allan [slovníkové heslo]. In *Ottův slovník naučný nové doby.* Díl 4., sv. 2. Praha: Novina, s. 1180.

VOČADLO, Otakar. 1959. Edgar Allan Poe a jeho světový význam [doslov]. In POE, Edgar Allan. *Zrádné srdce.* Praha: Naše vojsko, s. 653-668.

[VODÁK, Jindřich] pod šifrou „jv." 1893-4. Levné svazky novel [recenze]. *Literární listy*, roč. 15, č. 14, s. 239-240.

[VODÁK, Jindřich] pod šifrou „jv." 1895-6. E. A. Poe: Vraždy v ulici Morgue. Studně a kyvadlo [recenze]. *Literární listy*, roč. 17, č. 10, s. 173-174.

VODIČKA, Timotheus. 1931. *České překlady „Havrana"*. Olomouc: Stanislav Vrbík.

[VYKOUKAL, F. V.] pod šifrou „–a–". 1891. Edgar Allan Poe: Havran a jiné básně [recenze]. *Světozor*, roč. 25, č. 48, s. 575-6.

VYSKOČIL, Albert. 1928. K základům básnictví. *Tvar*, roč. 2, leden, s. 20-25.

WERICH, Jan. 1959. O zakladateli moderní detektivní povídky [doslov]. In POE, Edgar Allan. *Zlatý skarabeus a jiné povídky.* Praha: Státní nakladatelství dětské knihy, s. 119-129.

ZÁBRANA, Jan. 1970. Edgar Allan Poe [medailon autora]. In *Lupiči mrtvol: Světové horrory.* Ed. Jan Zábrana. Praha: Orbis, s. 11-12.

Zajímavý konkurs na překlad básně. 1890. *Hlas národa*, č. 94, s. 3.

Sekundární literatura, referenční příručky a ostatní použité zdroje

Anketa o překládání. 1928. *Kmen*, roč. 2, č. 3, s. 53-59; č. 4-5, s. 83-85.

ARBEIT, Marcel. 1999. Poe in the Czech Republic. In VINES, Lois Davis (ed.). *Poe Abroad: Influence, Reputation, Affinities.* Iowa City: University of Iowa Press, s. 94-100.

ARBEIT, Marcel. 2000. Překlady z americké literatury do češtiny: velmi stručná historie. In ARBEIT, Marcel – VACCA, Eva (eds.). *Bibliografie americké literatury v českých překladech.* Olomouc: Votobia, s. 21-28.

ARBES, Jakub. 1964. *Newtonův mozek.* Praha: Státní nakladatelství krásné literatury a umění.

ARBES, Jakub. 2006. *Ukřižovaná.* In ARBES, Jakub. *Romaneta.* Praha: Nakladatelství Lidové noviny, s. 467-624.

ARUFFO, Christopher. 2011. Reconsidering Poe's „Rationale of Verse". *Poe Studies*, vol. 44, iss. 1, s. 69-88. Elektronická verze ve formátu PDF dostupná také z URL: <http://onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1111/j.1754-6095.2011.00037.x/pdf>.

BASSNETT, Susan – LEFEVERE, André (eds.). 1990. *Translation, History and Culture*. London: Pinter Publishers.

BEJBLÍK, Alois. 1985. České překlady Havrana. In POE, Edgar Allan. *Havran: Šestnáct českých překladů.* Praha: Odeon, s. 7-59.

BOYLE, Eloise M. 1999. Poe in Russia. In VINES, Lois, Davis (ed.). *Poe Abroad: Influence, Reputation, Affinities.* Iowa City: University of Iowa Press, s. 19-25.

BURANELLI, Vincent. 1977. *Edgar Allan Poe.* Boston: Twayne Publishers.

CARLSON, Eric V. (ed.). 1966. *The Recognition of Edgar Allan Poe: Selected Criticism Since 1829*. Ann Arbor: The University of Michigan Press.

Databáze českého uměleckého překladu [online]. 2013. Praha: UTRL FF UK / Brno: KAA FF MU. Dostupná z URL: <http://www.databaze-prekladu.cz/>.

Databáze národních autorit NK ČR [online]. Praha: Národní knihovna ČR. Dostupná z URL: <http://aleph.nkp.cz/F/Y8V6GSBXV4KYKAKQGLSYSKSEBMXY66NV44BETTMFSY7N3UCIHH-54375?func=file&file_name=find-b&local_base=AUT>.

Dějiny české literatury. Díl III, Literatura druhé poloviny devatenáctého století. 1961. Hl. redaktor Jan Mukařovský, ed. Miloš Pohorský. Praha: ČSAV.

Dějiny české literatury. Díl IV, Literatura od konce 19. století do roku 1945. 1995. Hl. redaktor Jan Mukařovský. Praha: Victoria Publishing.

GABRIEL, Jiří et al. 1998. *Slovník českých filosofů* [online]. Brno: FF MU [citováno 2014-01-10]. Dostupné z URL: <http://www.phil.muni.cz/fil/scf/komplet/>.

GRISWOLD, Rufus Wilmot. 1850/1859. Memoir of the Author. In POE, Edgar Allan. *The Works of the Late Edgar Allan Poe*. Volume 1. New York: Blakeman & Mason, s. XXI-LV. Elektronická verze dostupná také z URL: <http://books.google.com/books?id=eVYZAAAAYAAJ&printsec=frontcover&dq=griswold+memoir&hl=cs&source=gbs_book_other_versions#v=onepage&q&f=false>.

HALADA, Jan. 2007. *Encyklopedie českých nakladatelství 1949 – 2006.* Praha: Libri.

HENNEQUIN, Émile. 1896. *Spisovatelé ve Francii zdomácnělí.* Přel. F. X. Šalda. Praha: Rozhledy.

HUBÁČKOVÁ, Miroslava. 1981. V. R. Kramerius a E. A. Poe. *Česká literatura*, roč. 29, č. 5, s. 416-426.

CHVATÍK, Květoslav – PEŠAT, Zdeněk (eds.). 1967. *Poetismus.* Praha: Odeon.

JANÁČKOVÁ, Jaroslava. 1983. České romaneto a E. A. Poe. In TAX, J. et al. *Přednášky z 24. běhu Letní školy slovanských studií v roce 1980*. Praha: Ústav slovanských studií FF UK, s. 92-97.

JANÁČKOVÁ, Jaroslava. 2006. Komentář. In ARBES, Jakub. *Romaneta.* Praha: Nakladatelství Lidové noviny, s. 625-656.

JAUSS, Hans Robert. 1967/2001. Dějiny literatury jako výzva literární vědě. In *Čtenář jako výzva: Výbor z prací kostnické školy recepční estetiky*. Ed. M. Sedmidubský, M. Červenka a I. Vízdalová. Brno: Host, s. 7-38.

KALIVODOVÁ, Eva. 2010. *Browningová nebo Klášterský? Krásnohorská nebo Byron? O rodu v životě literatury.* Praha: Karolinum.

KARÁSEK, Jiří. 1892. Walt Whitman [nekrolog]. *Literární listy*, roč. 12, č. 13, s. 237-238.

KARÁSEK, Jiří. 1895b. Sociální užitečnost umění. *Moderní revue*, sv. 2, č. 2, s. 25-28; č. 3, s. 52-54.

KARÁSEK, Jiří. 1926. Jak jsem se stal kritikem. *Rozpravy Aventina*, roč. 1, č. 6, s. 70-71.

KARÁSEK, Jiří. 1927a. Jakub Arbes. In KARÁSEK, Jiří. *Tvůrcové a epigoni: Kritické studie.* Praha: Aventinum, s. 59-67.

KARÁSEK, Jiří. 1927b. Jaroslav Vrchlický. In KARÁSEK, Jiří. *Tvůrcové a epigoni: Kritické studie.* Praha: Aventinum, s. 22-49.

KARÁSEK, Jiří. 1944. Epilog k návštěvě J. Arbesa. *Národní politika*, roč. 62, č. 309, s. 2.

KARÁSEK, Jiří. 1994. *Vzpomínky.* Praha: Thyrsus.

KNAPP, Bettina. 1984. *Edgar Allan Poe*. New York: Frederick Ungar.

KREJČÍ, Karel. 1946. *Jakub Arbes: Život a dílo*. Praha: J. Lukasík.

LEBEDA, Josef. 1998. Sorabistika a sorabistická korespondence Otakara Vočadla. *Opera slavica*, roč. 8, č. 1, s. 18-24. Elektronická verze ve formátu PDF dostupná též z URL:

<http://digilib.phil.muni.cz/bitstream/handle/11222.digilib/116539/2_OperaSlavica_8-1998-1_4.pdf>.

LEFEVERE, André. 1992. *Translation, Rewriting and the Manipulation of Literary Fame.* London: Routledge.

LEHÁR, Jan – STICH, Alexander et al. 2008. *Česká literatura od počátků k dnešku.* Praha: Nakladatelství Lidové noviny.

LEVÝ, Jiří. 1957. *České theorie překladu.* Praha: Státní nakladatelství krásné literatury, hudby a umění.

LEVÝ, Jiří. 1963/2012. *Umění překladu.* 4., uprav. vyd. Praha: Miroslav Pošta/Apostrof.

LYRA, F. 1999. Poe in Poland. In VINES, Lois, Davis (ed.). *Poe Abroad: Influence, Reputation, Affinities.* Iowa City: University of Iowa Press, s. 101-107.

MASNEROVÁ, Eva. 2002. Překlad padesátých až osmdesátých let 19. století. In HRALA, Milan (ed.). *Kapitoly z dějin českého překladu*. Praha: Karolinum, s. 37-40.

MÁNEK, Bohuslav. 1983. *Překlady anglické a americké poezie v období Máje.* Kandidátská disertační práce. Praha: FF UK.

MÁNEK, Bohuslav. 1991. *První české překlady Byronovy poezie.* Praha: Karolinum.

MED, Jaroslav. 1974. Jaroslav Vrchlický a česká literární dekadence. *Česká literatura,* roč. 22, č. 6, s. 541-546.

MED, Jaroslav. 1995. K ideovému profilu *Moderní revue.* In URBAN, Otto M. – MERHAUT, Luboš (eds.). *Moderní revue 1894-1925.* Praha: Torst, s. 45-52.

MERHAUT, Luboš. 1995. Revue estetismu. In URBAN, Otto M. – MERHAUT, Luboš (eds.). *Moderní revue 1894-1925.* Praha: Torst, s. 57-67.

MERHAUT, Luboš (ed.). 2008. *Lexikon české literatury: Osobnosti, díla, instituce.* Díl 4. Praha: Academia.

MILLER, John Carl. 1977. *Building Poe Biography.* Baton Rouge: Louisiana State University Press.

NEZVAL, Vítězslav. 1924/1967. Papoušek na motocyklu. In NEZVAL, Vítězslav. *Manifesty, eseje a kritické projevy z poetismu (1921-1930).* Dílo XXIV. Ed. Milan Blahynka. Praha: Československý spisovatel, s. 12-17.

NEZVAL, Vítězslav. 1927/1967. Návěstí o poetismu. In NEZVAL, Vítězslav. *Manifesty, eseje a kritické projevy z poetismu (1921-1930).* Dílo XXIV. Ed. Milan Blahynka. Praha: Československý spisovatel, s. 134-135.

NEZVAL, Vítězslav. 1928a. Co dělá Vítězslav Nezval? *Literární svět*, roč. 1, č. 10, s. 5.

NEZVAL, Vítězslav. 1928b. Kapka inkoustu. *ReD*, roč. 1, č. 9, s. 307-314.

NEZVAL, Vítězslav. 1934/1974. Moderní poesie. In NEZVAL, Vítězslav. *Manifesty, eseje a kritické projevy z let 1931 – 1941.* Dílo XXV. Ed. Milan Blahynka. Praha: Československý spisovatel, s. 50-69.

NEZVAL, Vítězslav. 1936/1974a. Poezie v Máchově roce. In NEZVAL, Vítězslav. *Manifesty, eseje a kritické projevy z let 1931 – 1941.* Dílo XXV. Ed. Milan Blahynka. Praha: Československý spisovatel, s. 196-201.

NEZVAL, Vítězslav. 1936/1974b. Průvodce mladých básníků. In NEZVAL, Vítězslav. *Manifesty, eseje a kritické projevy z let 1931 – 1941.* Dílo XXV. Praha: Československý spisovatel, s. 220-226.

NEZVAL, Vítězslav. 1937/1964. *Moderní básnické směry.* Ed. Milan Blahynka. Praha: Československý spisovatel.

NEZVAL, Vítězslav. 1937/1974. Předmluva k dosavadnímu dílu. In NEZVAL, Vítězslav. *Manifesty, eseje a kritické projevy z let 1931 – 1941.* Dílo XXV. Praha: Československý spisovatel, s. 264-292.

NEZVAL, Vítězslav. 1959/1978. *Z mého života.* Dílo XXXVIII. Praha: Československý spisovatel.

NEZVAL, Vítězslav. 1982. *Překlady I: Poe, Rimbaud, Mallarmé, Baudelaire*. Dílo XXXV. Ed. Milan Blahynka a Václav Kubín. Praha: Československý spisovatel.

NOVÁK, Arne – NOVÁK, Jan V. 1995. *Přehledné dějiny literatury české od nejstarších dob až po naše dny.* Reprint IV. přepracovaného a rozšířeného vydání. Brno: Atlantis.

OPELÍK, Jiří – FORST, Vladimír (eds.). 1999. *Lexikon české literatury: Nejrozsáhlejší interaktivní encyklopedie české literatury od jejích počátků až do nové doby* [CD-ROM]. Elektronický přepis 1., 2. a 3. dílu. Praha: Infinity Media.

PAPOUŠEK, Vladimír – TUREČEK, Dalibor. 2005. *Hledání literárních dějin*. Praha: Paseka.

PAPOUŠEK, Vladimír et al. 2010. *Dějiny nové moderny: Česká literatura v letech 1905–1923.* Praha: Academia.

PEEPLES, Scott. 2004. *The Afterlife of Edgar Allan Poe.* Rochester: Camden House.

PEPRNÍK, Jaroslav. 1988. *Anglo-americké reálie v české literatuře.* Praha: Státní pedagogické nakladatelství.

PIRKLOVÁ, M. 1994. *Povídky Edgara Allana Poea jako problém překladatelský.* Magisterská diplomová práce. Praha: FF UK.

POE, Harry Lee. 2012. *Evermore: Edgar Allan Poe and the Mystery of the Universe.* Waco: Baylor University Press.

PRCHLÍKOVÁ, Adéla. 1939. Arbes a Poe. *Lumír*, roč. 65, č. 6, s. 289-295.

QUINN, Patrick F. 1971. *The French Face of Edgar Poe.* Carbondale: Southern Illinois University Press.

RUBÁŠ, Stanislav (ed.). 2012. *Slovo za slovem: S překladateli o překládání.* Praha: Academia.

SCHWARZ-ČERVINKA, Josef. 2003. *Trpělivě obnošené tělo.* Praha: Torst.

SILVERMAN, Kenneth. 1991. *Edgar Allan Poe: Mournful and Never-Ending Remembrance.* New York: HarperCollins.

SKOUMALOVÁ, Zdena. 2003. Kolik podob má český Havran. In KUFNEROVÁ, Zlata et al. *Překládání a čeština*. Praha: H&H, s. 193-203.

SLÁDEK, Josef Václav (ed.). 1875. *Anglická čítanka s úplným anglicko-českým slovníčkem a výslovností dle systemu Walkerova.* Praha: Grégr a Dattel.

SLÁDEK, Josef Václav. 1907. *Spisy básnické*. Díl II. Praha: J. Otto.

Slovník české literatury po roce 1945 online. 2013. Praha: Ústav pro českou literaturu AV ČR. Dostupný z URL: <http://www.slovnikceskeliteratury.cz/>.

SOBOTKA, Primus. 1879. Jakub Arbes: Romanetta [recenze]. *Osvěta,* roč. 9, č. 3, s. 257-259.

SVOZIL, Bohumil (ed.). 1979. *V krajinách poezie: realismus, impresionismus, dekadence, symbolismus*. Praha: Československý spisovatel.

ŠALDA, František, Xaver. 1896/1950. K překladu Baudelaira. In ŠALDA, F. X. *Kritické projevy 2 /1894-1895/*. Ed. Felix Vodička. Praha: Svoboda, s. 310-333.

ŠTĚPÁNKOVÁ, Vendula. 2007. *Od dekadence ke konvenci: Vybraná díla Emanuela z Lešehradu.* Diplomová práce. Brno: Masarykova univerzita. Dostupná z URL: <http://is.muni.cz/th/128360/ff_b/Diplomova_prace_-_finalni_verze.pdf> [cit. 2012-02-12].

TEIGE, Karel. 1928. Manifest poetismu. *ReD*, roč. 1, s. 317-336.

TOMC, Sandra. 2002. Poe and His Circle. In HAYES, Kevin J. (ed.). *The Cambridge Companion to Edgar Allan Poe*. Cambridge: Cambridge University Press, s. 21-39.

TOURY, Gideon. 1995. *Descriptive Translation Studies and Beyond.* Amsterdam: John Benjamins.

URBAN, Otto. 1995. Modernizace a moderna na konci století. In URBAN, Otto M. – MERHAUT, Luboš (eds.). *Moderní revue 1894-1925*. Praha: Torst, s. 24-38.

URBAN, Otto – MERHAUT, Luboš (eds.). 1995. *Moderní revue 1894-1925*. Praha: Torst.

VANČURA, Zdeněk. 1953. Vzpomínka na Jaroslava Vrchlického jako na překladatele z angličtiny. *Časopis pro moderní filologii a literatury*, roč. 35, č. 3, s. 129-147.

VINES, Lois Davis. 1999. Poe in France. In VINES, Lois, Davis (ed.). *Poe Abroad: Influence, Reputation, Affinities*. Iowa City: University of Iowa Press, s. 9-18.

VODIČKA, Felix. 1941/1998. Konkretizace literárního díla: Problematika ohlasu Nerudova díla. In VODIČKA, Felix. *Struktura vývoje: Studie literárněhistorické*. 2., rozšířené vyd. Praha: Dauphin, s. 281-321.

VORLÍČKOVÁ, Blanka. 2006. Jakub Arbes a Edgar Allan Poe. *Tvar*, roč. 17, č. 14, s. 10.

[VRCHLICKÝ, Jaroslav] pod pseudonymem Parnassista. 1893. Venku a doma [recenze]. *Lumír*, roč. 21, č. 15, s. 179-180.

VYSKOČIL, Albert. 1924. Básnický příklad sv. Františka z Assisi. *Cesta*, roč. 6, č. 33-34, s. 485-487; č. 35, s. 505-506; č. 36, s. 522-524.

VYSKOČIL, Albert. 1933. Řád poesie a řád prósy. In VYSKOČIL, Albert. *Básníkovo slovo: Kritické studie*. Praha: Václav Pour, s. 31-54.

VYSKOČIL, Albert. 1935. *Marginalia*. Praha: Václav Pour.

WALKER, Ian. 1996. The Poe Legend. In CARLSON, Eric W. (ed.). *A Companion to Poe Studies.* Westport (Connecticut): Greenwood Press, s. 19-42.

ZACH, Aleš. 1995. Edice družiny Moderní revue. In URBAN, Otto M. – MERHAUT, Luboš (eds.). *Moderní revue 1894-1925.* Praha: Torst, s. 222-245.

ZACH, Aleš. 2008. *Slovník českých nakladatelství* [online]. Dostupný z URL: <http://www.slovnik-nakladatelstvi.cz>.

ZOUHAR, Jan. 2000. *Minulý konec století.* Brno: Masarykova univerzita.

Zdroje bibliografických informací

ARBEIT, Marcel – VACCA, Eva (eds.). 2000. *Bibliografie americké literatury v českých překladech.* Olomouc: Votobia.

Bibliografický katalog ČSR: České časopisy. Praha: Národní knihovna, 1953-1954.

Bibliografický katalog ČSR: Články v českých časopisech. Praha: Státní knihovna ČSR/Národní knihovna, 1955-1960.

Bibliografický katalog ČSSR: Články v českých časopisech. Praha: Panorama, 1960-1989.

Články v českých novinách, časopisech a sbornících [online databáze]. Praha: Národní knihovna. Dostupná z URL: <http://aleph.nkp.cz/F/?func=file&file_name=find-b&local_base=anl>.

Databáze české literární vědy po roce 1961 [online]. c2012. Praha: Ústav pro českou literaturu AV ČR. Dostupná z URL: <http://isis.ucl.cas.cz/index.jsp?form=biblio>.

Online katalog Národní knihovny ČR. Dostupný z URL: <http://aleph.nkp.cz/F/SUMRYU2S9MM8YFUAB711NY9ICFY7YKT39MRMAJQEB8TV28Q84L-01291?func=file&file_name=find-b&local_base=NKC>.

Retrospektivní bibliografie české literatury 1775 – 1945 [online]. c2011. Praha: Ústav pro českou literaturu AV ČR. Dostupná z URL: <http://retrobi.ucl.cas.cz/retrobi/>.